

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Galgamácsai Fekete István Általános Iskola

Készítette: Kovács Zsolt igazgató
Elfogadta: Galgamácsai Fekete István Általános Iskola nevelőtestülete
Utolsó módosítás: 2024. július 5.
Érvényes: Visszavonásig
Felülvizsgálat: Jogszabályváltozás esetén

.....
Kovács Zsolt
igazgató

Tartalom

1. BEVEZETÉS	5
2. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA	6
Nevelési Program.....	9
3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	9
3.1. Alapelvek	9
3.2. Értékek	10
3.3. Célok	11
3.4. Feladatok	11
3.5. Eszközök, eljárások	12
4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	12
5. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	13
5.1. A teljes körű egészségfejlesztés területei	13
5.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás	14
5.3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.....	15
5.4. Egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása	16
5.5. Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése	16
5.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.....	17
5.7. Személyi higiéné	17
5.8. Az egészségnevelés céljainak megvalósulását segítő egyéb tevékenységek:	18
6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	18
6.1. Közösségfejlesztés	18
6.2. A tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek közösségfejlesztési feladatai:	19
6.3. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	19
7. ISKOLÁN KÍVÜLI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI.....	20
8. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	20
8.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	20
8.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	21
9. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	22
9.1. A sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkára vonatkozó eljárási rend	22
9.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal összefüggő pedagógiai tevékenység.....	22
9.3. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenység	23
9.4. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	24
9.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő program	27
10. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	28
11. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	28
12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI.....	31
12.1. Osztályozóvizsga.....	31
12.2. Különbözeti vizsga	32
12.3. Javítóvizsga	32
12.4. Pótló vizsga	32
12.5. Vizsgák időpontjai, vizsgaidőszakok	32
12.6. Vizsgák követelményei, részei, az értékelés rendje	33
13. AZ ISKOLAVÁLTÁS ÉS A TANULÓK ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	33
14. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV.....	34

15. INTEGRÁCIÓS FELADATAINK.....	36
15.1. Óvoda–iskola átmenet.....	36
15.2. Alsó-felső tagozat közti átmenet.....	36
15.3. Szülőkkel való kapcsolattartás.....	36
15.4. Együttműködés a Vácegresi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal.....	37
15.5. Együttműködés civil szervezetekkel.....	37
15.6. Együttműködés a közép fokú oktatási intézményekkel.....	37
15.7. Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal.....	38
15.8. Együttműködés a pedagógiai szakmai és szakszolgálatokkal.....	38
15.9. A lemorzsolódás csökkentése.....	38
15.10. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer.....	38
15.11. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái.....	39
15.12. A sajátos nevelési igényű tanulók helyzete.....	39
Helyi tanterv.....	40
16. KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE.....	40
16.1. Anyanyelvi kommunikáció.....	40
16.2. Idegen nyelvi kommunikáció.....	40
16.3. Matematikai, gondolkodási kompetencia.....	41
16.4. Természettudományos kompetencia.....	42
16.5. Digitális kompetencia.....	42
16.6. Szociális és állampolgári kompetencia.....	43
16.7. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia.....	44
16.8. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség.....	44
16.9. Hatékony, önálló tanulás.....	45
17. VÁLASZTOTT KERETTANTERV.....	46
18. A KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÓRASZÁMAI, IDŐKERETEI A NAT 2020 SZERINT.....	47
19. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	48
20. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI.....	49
21. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA.....	52
A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ PEDAGÓGUSOK KÖZÜL TÖRTÉNŐ VÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	53
22. DÉLUTÁNI TANULÓI CSOPORTSZERVEZÉS ELVEINEK MEGHATÁROZÁSA.....	54
23. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA.....	54
24. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJA ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI.....	56
25. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI, RENDJE.....	57
26. AZ OTTHONI, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI.....	58
27. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI.....	59
28. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI.....	60
28.1. Magatartás minősítése.....	60
28.2. Szorgalom minősítése.....	61
29. A TANULÓK MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI.....	63
30. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	65
31. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK.....	65
32. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK.....	67
32.1. Iskolán belüli együttműködés.....	67

32.2.	Iskolán kívüli együttműködés	68
32.3.	Az iskola környezeti nevelési szemlélete	70
33.	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, PROGRAMOK	70
33.1.	Komplex Instrukciós Program.....	72
33.2.	Projekt módszer.....	75
33.3.	Komplex Alapprogram.....	76
33.4.	Lázár Ervin Program (LEP)	94
34.	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM.....	94
34.1.	Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink	95
34.2.	A sajátos nevelési igényű tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú ellátása	95
34.3.	A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei	95
34.4.	A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai.....	95
34.5.	A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők.....	95
34.6.	A rehabilitáció fő területei.....	96
34.7.	Diszlexiás, diszgráfias, diszkalkuliás, tanulók ellátása	96
35.	NYILVÁNOSSÁG	102
35.1.	A tájékoztatáskérés, a megismertetés és a tájékoztatás formája, rendje	102
35.2.	A pedagógiai program elhelyezése.....	103
35.3.	Legitimáció	103

„Mink már összetanultunk” – mondta az öreg, de a fiúk e mögött azt is érezték, hogy ők nemcsak tanultak, de tudnak is! Nemcsak néznek, de látnak is, nemcsak hallanak, de értenek is, nemcsak tapintanak, de fognak is, és egész kibontakozó egyéniségük tele van a valóság és a természet szeretetével.”

Fekete István: Tüskevár

1. BEVEZETÉS

A Pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (a továbbiakban: Nkt.)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (a továbbiakban: EMMI rend.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (a továbbiakban: Nkt. vhr.)
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (a továbbiakban: NAT)

A Pedagógiai program részei

1. nevelési program
2. helyi tanterv

A program figyelembe veszi:

- az iskola szakmai alapidokumentumát
- a tanulók és a szülők jogos igényeit
- a társadalmi, települési elvárásokat

A program épít:

1. az iskola kialakult hagyományaira
2. a beiskolázási körzetben működő köznevelési intézmények együttműködésére
3. a települések kulturális életére
4. a tantestület szakképzettségére és elkötelezettségére.

2. AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

Helyzetelemzés

A nevelőtestület felkészült a hatályos jogszabályoknak megfelelő és korszerű oktatási módszerek alkalmazására. A pedagógusok alkalmazzák a Hejőkeresztúri Modellt, amely jó alapot teremtett ahhoz, hogy további esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseket valósítson meg az iskola. Tudják használni a projektmódszert, a komplex instrukciós programot, IKT-t és egyéb alternatív pedagógiai eljárásokat, osztálytermi technológiákat.

Fenntartónk és működtetőnk a Dunakeszi Tankerületi Központ. Iskolánk beiskolázási körzete Galgamácsa, Vácegres és Váckisújfalu. A három község önkormányzata intézményfenntartó társulásban tartotta fenn 2012. december 31-ig.

Az iskolánk a Galga völgyében, Budapesttől 40 km-re a Cserhátalja és a Gödöllői-dombság szelíd ölében, gyönyörű környezetben, zöld övezetben, a forgalomtól elzárt területen fekszik. Az épület a település központjában a katolikus templom mellett található. Az iskolából gyönyörű kilátás nyílik a Galga patak völgyére és a környező dombokra. Az iskola mellett található a parókia, és egy park emlékművel, kis játszótérrel. A falu határában egy veszélyes hulladék lerakó telep működik.

Régen az iskola szerves része volt a község gazdasági, társadalmi életének. Kialakulása a XVII. századtól követhető nyomon. Leginkább a birtokadományokról szóló oklevelekben olvashatunk tanítókról, az iskoláról, mint intézményről nem tesznek említést. A török idők után fennmaradt emlékekből kiderül, hogy 1702-ben találtak tanítót Galgamácsán. A faluban az iskolát a község lakossága építette és tartotta fenn.

1902-ben épült egy tanterem tanítói lakással. Az épület jelenleg is áll. A tanterem 1977-ig szolgálta a tanulók oktatását. Az épület felújítása 1967-ben megtörtént, jelenleg ebben az épületben működik az ebédlő, amely nem az iskola része.

Az iskola második épülete 1935-36-ban épült. Így már négy tanteremben folyt a tanítás, azonban a nyolc tanulócsoporthoz ez kevésnek bizonyult, szükségessé vált egy új iskola építése

Az új általános iskola 1974-1978 között épült a régi iskolához való hozzáépítéssel. Az épület lapos szerkezete, mint technológia az elmúlt 30 évben elöregedett. A veszélyes hulladéklerakó telep tulajdonosa, a Saubermacher Kft. segítséget nyújtott a tornaterem feletti tető megjavításban, mely 2009-ben, illetve 2011-ben történt. 2023-ban a nyílászáróinak cseréje, hőszigetelése és energetikai felújítása valósult meg.

Az új iskolaépület felépítése egyben Galgamácsa, Vácegres, Váckisújfalu községek együttműködésének is a kezdete. A két társközségben csak alsó tagozatok működtek, a felső tagozatosok Galgamácsára jártak át. A tanulói létszám a nyolcvanas évek közepén érte el a csúcspontot, amikor 250 tanuló járt az iskolába. A kilencvenes években már csökkent a tanulólétszám, amit csak kis mértékben enyhített a Galgamácsán megépített lakótelep népességnövelő hatása.

Az iskola nagyon jó adottságokkal rendelkezett a sport területén, amelynek eredménye az lett, hogy rendszeresen eljutottak a diákok atlétika, asztalitenisz és kézilabda sportágakban nemcsak a megyei, hanem az országos versenyekre is.

A váckisújfalui és a vácegresi tagintézmény végleges megszüntetése 2011-ben megtörtént. A sajátos nevelési igényű tanulók külön tanulócsoporthoz való ellátása 2011-ben szűnt meg.

Fekete István, az iskola névadója

Iskolánk Fekete István nevét 2011. szeptember 1-jén vette fel.

A méltán népszerű író 1900. január 25-én született a Somogy megyei Göllén. Édesapja, Fekete Árpád tanító, iskolamester, édesanyja, Sipos Anna. Az időközben kibővülő család (három leánygyermek is született) hamarosan indokoltta tette (a megfelelő képzés érdekében) a városba költözést. Apja a Városházán lett hivatalnok, István pedig a kaposvári gimnáziumban folytatta a tanulást.

Tizennégy éves volt, amikor kitört a világháború. Az iskola utolsó osztályát 1915 nyarán végezte el, majd egy hároméves felsőkereskedelmi iskolába iratkozott be. 1917 nyarán elutazott Somogyfajszra nagyapai nagynénjéhez, ahol - életében először - vadászatot vett részt.

1917 végén ő is katonának állt, de a Kaposváron állomásozó zászlóalj miatt a városban maradhatott. 1918 tavaszán hadiérettségit tett iskolájában, majd Gödöllőre került a tartalékos tiszti iskolába.

A Debreceni Gazdasági Akadémiára 1923-ban vették fel, de csak az első félévet végezte el ott, mert 1924 januárjától Magyaróváron folytatta tanulmányait. Ekkor katonaruháját is levethette, s mezőgazdászként helyezkedett el Bakócán, gróf Mailáth György birtokán. Életmódja ekkor kezdett el hasonlítani a regényeiből általunk is jól ismertre. Kora hajnalban kelt, lóháton járta be az uradalmat, és amikor hazatért, gyakran ragadott tollat, s jegyezte le az erdőről, a földekről begyűjtött érzéseit, élményeit.

Ott ismerkedett meg Piller Edittel, a bakócai főorvos lányával, akit 1929. december 12-én feleségül vett. A fiatal házaspár az esküvő után Ajkára költöztek, ahol Fekete István vezető gazdatisztként kapott állást a holland származású, földbirtokos, Nirnsee Ferenc birtokán. Gyakorlott, tapasztalt, feladatát kiválóan értő szakember volt.

1930-ban született meg kislánya, aki édesanyja nevét örökölte. Két évvel később pedig világra jött István nevű kisfia is.

Feljegyzései, írásai rövid lélegzetű megfigyelésekként jelentek meg a Nimród vadászújságban, melynek szerkesztője, Kittenberger Kálmán biztatta további tollforgatásra. Írt is szorgalmasan a madarak vonulásáról, a vadak viselkedéséről, szokásairól, a vadászat etikájáról, majd egy év elteltével a szerkesztőségbe invitálták, s személyesen is kezet rázhatott a neves Afrika-vadász

író és lapszerkesztő Kittenberger Kálmánnal. Találkozásukból kölcsönös tisztelet és életre szóló barátság lett.

1936-ban írta meg A koppányi aga testamentumát, a Gárdonyi Géza Társaság történelmi regénypályázatára. Első könyve máris a pályázat első helyezettje lett. Következő kisregénye, a Csí 1940-ben látott napvilágot. Ugyanebben az évben a Kisfaludy Társaság a soraiba választotta. Még színdarabot is írt, Hajnalodik címmel, mely drámát telt ház előtt játszották a Magyar- és a Kamaraszínházban, közel százszor. Majd Bánki Viktor filmrendező kérte fel egy forgatókönyv (Doktor Kovács István) elkészítésére, melyet egy hét alatt készített el.

Ezek után családjával együtt a fővárosba költözött, ő maga pedig a Földművelésügyi Minisztériumban helyezkedett el. Megjelent második romantikus regénye, a Hajnal Badányban, majd újabb elbeszéléskötetet írt Egy szem kukorica címmel (1944), négy évvel később kiadták a Tíz szál gyertya című novelláskötetét is.

1949 tavaszán nyugdíjazták, s ezzel nehéz időszak köszöntött a családra. Könyveit sem adták ki, alkalmi munkából gondoskodott családjáról. 1951 őszén végre sikerült egy tanári állást szereznie a kunszentmártoni Halászmester-képző Iskolában. Ott írta a Kele, valamint Lutra című regényeit, és 1955-ben végre megtört a köré fagyott jég is: a Halászat című művét a Mezőgazdasági Könyvkiadó tankönyvként hozta forgalomba. A Lutra 1955-ben látott napvilágot, megelőzve a Bogáncsot, a Tüskevárt és a Vukot.

Megírta a szarvasi arborétum történetét elmesélő Pepi-kert című könyvét, a Tüskevárért pedig 1960-ban még József Attila-díjjal is kitüntették. 1965-ben jelent meg a Csend, mintegy bevezetéseként a három kötetre tervezett életrajzi regényének, amelyből-utolsó írásaként csak a Ballagó idő készülhetett el. E regénye már írói számvetés is, visszatekintés az elmúlt, emlékké vált életre. Az 1968-ban megjelent, Barangolások című elbeszéléskötete elsősorban felnőtt vadászélményeit foglalja egybe.

1968-ban kapott szívinfarktust. 1969 őszén az Akadémia mátraházi üdülőjében érte a következő rosszullét, s a gyöngyösi kórházba szállították.

Hetvenedik születésnapának méltó megünnepléseként megkapta a Munka Érdemrend arany fokozatát. Betegsége közben egyre súlyosbodott, 1970. június 23-án örökre lehunyta szemeit Budapesten.

Nevelési Program

3. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

3.1. Alapelvek

Az általános iskolában alapfokú nevelés-oktatás folyik. A tanuló az érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően itt készül fel középiskolai továbbtanulására, valamint a társadalomba való beilleszkedésre.

Fontos elvárás iskolánkkal szemben, hogy minden tanulónk tovább gyarapítható ismeretanyaghoz jusson, felkészültségüket és műveltségüket úgy megalapozva, hogy valamennyien képességüknek megfelelő iskolatípusban folytathassák tanulmányaikat.

A helyi szokások, viselkedési szabályok kialakításán, begyakorlásán túl olyan erkölcsi értékek kialakítása is feladatunk, amelyek birtokában tanítványaink képessé válnak az egyetemes emberi értékek befogadására.

- A komplexitás elve: a nevelés során biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségekkel kell számolni.
- A nevelésben fontos a pedagógus, a szülő és a tanítvány együttműködése.
- Lényeges a nevelési hatások összehangolása.
- Mindig figyelembe kell venni a gyermekek életkori sajátosságait.
- Biztosítani kell az elmélet és a gyakorlat összhangját.
- Fontos a pedagógus személyes példaadása.
- A nevelés a közösség aktív részvételével zajlik.
- A nevelőnek támaszkodnia kell az iskolán kívül megszerzett tapasztalatokra, ismeretekre.
- Szükséges a tanítvány és a pedagógus személyisége iránti bizalom, tisztelet, megértés.
- Fontos az igényesség, határozott követelmények felállítása, a lehetőség biztosítása a személyiség kibontakoztatására.

Az iskola tantestülete arra törekszik, hogy a valamely szempontból hátrányos helyzetű tanulót sikerélményhez juttassa olyan tevékenységformák révén, amelyekben ez lehetséges. Ennek a törekvésnek a haszna a tanuló pozitív önértékelése. Céljaink az alábbiak:

- a szegregáció elkerülése
- az egész napos iskola révén olyan tevékenységeket végezzenek a gyerekek, amelyek elősegítik iskolai sikerességüket
- az iskolai sikerességet elősegítő minta értékű programok megvalósítása, továbbfejlesztése
- a lemorzsolódások csökkentése
- pályaorientáció, pálya- iskolaválasztás segítése

- befogadó attitűd kialakítása, melyet hátrányos helyzetű tanulókkal foglalkozó iskolákkal együttműködve törekszünk megvalósítani

3.2. Értékek

A demokratikus iskola működését a Magyarország Alaptörvényében, valamint az emberi és gyermeki jogok kartáiban rögzített értékek szabják meg. Az iskola tanítási gyakorlatában az értékek, az esélyegyenlőség egyensúlyára törekedve egy állampolgári eszménykép körvonalait vázolja fel:

- A biológiai lét értékei (az élet tisztelete, az egészség értéke)
- A környezetünk értékei és védelme
- Az én harmóniájára vonatkozó értékek (önismeret, önművelés)
- A társas kapcsolatokra vonatkozó értékek (tisztelet, szolidaritás, szeretet, tolerancia)
- A társadalmi eredményességre vonatkozó értékek (folyamatos tanulás, probléma érzékenység, kreativitás, szellemi tevékenység)
- A humanizált társadalom – és világkép értékei (hazaszeretet, az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása, a hazai és egyetemes emberi kultúra értékei)
- Az iskola egyik kiemelt pedagógiai törekvése az alapvető erkölcsi és etikai értékek közvetítése, amelyek a tanulói énkép kialakításának eszközei.

A tolerancia és a kölcsönös tisztelet fejlesztése és kialakítása megkívánja, hogy túllépjünk az egyes tantárgyak keretein. Az iskolai élet megtanítja a tanulók számára a demokratikus elvek tiszteletét, a konfliktusok hatékony elemzését és a különböző konszenzus-teremtő technikák gyakorlását. A tanulók ezáltal képessé válnak a felelősségteljes gondolkodásra, a logikus érvelésre, melyek alapvető elemek a demokratikus attitűdök kialakulása szempontjából. Iskolai szinten fontos feladat az öntudatos, jogait és kötelességeit ismerő és érvényesítő állampolgár nevelése.

Általános emberi értékek:

- becsületesség, igazság, jóság, szeretet, humanizmus, magyarságtudat, lokálpatriotizmus, hagyományőrzés

A tudással, művelődéssel kapcsolatos értékek:

- tudásvágy, érdeklődés, produktivitás (kreativitás, innovációs készség)

Az „én” harmóniájára vonatkozó értékek:

- önismeret, önbizalom, önbecsülés, testi-lelki egészség, felelősség, felelősségtudat, felelősségvállalás, a szépség, az esztétikum iránti fogékonyság
- aktivitás (kezdemenyezőkészség), akaraterő, logikus gondolkodás, céltudatosság

A társas kapcsolatokra vonatkozó értékek:

- kommunikációs és kooperációs készség, kulturális viselkedés, udvariasság, együttműködési készség, segítőkészség, barátság, az önzés leküzdése, konfliktuskezelés, tisztelet a szülők és a pedagógusok iránt

A munkával kapcsolatos értékek:

- szorgalom, figyelem, kötelességtudat, rendszeret, pontosság, kitartás, önálló munkavégzés képesség.

3.3. Célok

- Az európai humanista és polgári hagyományokra épülő erkölcsi és szellemi értékek kialakítása.
- Az egyéni képességek, készségek kibontakoztatása mellett a közösség iránti felelősség, a toleráns, megértő attitűd fejlesztése, a máságnak elfogadtatása
- A tudás, a tanulás értékének tiszteletére nevelés
- Felelős, cselekvő, honszerető állampolgári minta bemutatása.
- Felkészítés az információs társadalom elvárásaira, az önművelés (élethosszig tartó tanulás) képességének és igényének kialakítása.
- A NAT-ban rögzített kulcskompetenciák kialakítása-
- Egyenlő esélyei legyenek valamennyi tanulónknak a tudáshoz való hozzájutásban.

3.4. Feladatok

- Az alapkészségek (olvasás, írás, számolás) elsajátításának biztosítása
- Az indulási hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség biztosítása
- Erkölcsi nevelés
- Hazaszeretetre nevelés
- A problémamegoldó gondolkodás kialakítása, az információ értelmezése és feldolgozása
- Egészséges életmódra nevelés
- Testi nevelés
- Családi életre nevelés
- Esztétikai nevelés
- Pályaorientáció

Az intézmény nevelési céljaihoz hozzárendelte az oktatási feladatokat, melyek a helyi tantervben realizálódnak.

Az alsó tagozatban elemi ismeretek közvetítése, alapvető készségek és képességek fejlesztése folyik. Ügyelünk arra, hogy az átvezetés az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskola tanulási tevékenységeibe fokozatos legyen.

Nagyon nagy súlyt fektetünk az anyanyelvi nevelésre, hogy az évek során kialakulhasson a megfelelő szintű értő olvasás képessége, mely minden tanulási folyamatnak az alapja. A

kommunikációs kultúra fejlesztése és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása iskolánkban minden pedagógusnak feladata.

Az idegen nyelv tanítása elsősorban a gyakorlati nyelvi készségek elsajátítását szolgálja. Egyben megismerteti egy másik kultúra sajátos értékeit. Az 1. évfolyamon kedvet ébresztünk heti 1 órában a nyelvtanuláshoz, elsősorban receptív készségeket fejlesztünk.

3.5. Eszközök, eljárások

- egyéni prevenciós és felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozás
- felkészítés versenyekre, felvételire
- könyvtárhasználat
- szakkörök, sportkörök, tanórán kívüli foglalkozások
- tanulmányi kirándulások, szabadidős programok, táborok
- erdei iskola
- egyéni fejlesztési tervek alapján folyó nevelő-oktatómunka a halmozottan hátrányos tanulók esetében
- bemeneti mérések alkalmazása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóakra
- Tanulóbarát környezet kialakítása, az iskola taneszközeinek, bútorainak folyamatos fejlesztése
- Fejlesztőjátékok, táblajátékok alkalmazása a személyiség, a képesség fejlesztésére
- Belföldi táborokat önköltséges formában, pályázatból vagy támogatásból szervezünk, amennyiben igény van rá.

Az intézmény a KAP köré szervezi tevékenységét.

4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Az intézmény célja, hogy a tanulók – adottságaikkal, fejlődésükkel, iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel, szervezett és spontán tapasztalataikkal összhangban – minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket. Ennek érdekében az egész intézményben összehangolt nevelői munkára van szükség.

Biztosítjuk az egyéni haladási tempót, ahol szükséges, szervezünk fejlesztő foglalkozást, felzárkóztatást, illetve szakemberhez irányítjuk a családot (orvos, nevelési tanácsadó, családsegítő, tanulási képességvizsgáló). A tehetséges, jó képességű tanulót is differenciált, egyéni bánásmódban részesítjük.

Az alsó tagozatban fokozatosan kialakítjuk a helyes tanulási szokásokat. Teret adunk a mozgás iránti igénynek, a játéknak. Értékelésnél figyelembe vesszük az egyéni képességeket. Felső tagozatban egyre inkább előtérbe kerül az önismeret fejlesztése. A 10-12 éves diákok (5-6. évfolyam) gondolkodása erősen kötődik az érzékeléshez, tapasztaláshoz. A 13-14 évesek (7-8. évfolyam) fogékonyabbak az absztrakcióra, az analitikus gondolkodásra.

A személyiség fejlesztése akkor sikeres, ha kihasználunk minden lehetőséget, amelyet az intézmény nyújtani tud, a tanórán kívüli foglalkozásokat, a kirándulásokat, a szabadidős tevékenységeket. Az iskola hozzájárul a tanulók életmódjának, szokásainak, értékekkel történő azonosulásának fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez. Fontos területek az egészséges életmódra nevelés, az időtálló, humanista polgári értékek közvetítése, a személyes mintaadás.

Célunk az egész életen át tartó fizikai aktivitás igényének kialakítása, a tudatos pszichomotoros cselekvőképesség kompetenciájának megalapozása és az egészséges életmódra való törekvés belső motivációvá alakítása.

A személyiségfejlesztés módszerei:

- személyes fejlődést, önismeretet segítő beszélgetések,
- megfigyelés,
- egyéni fejlesztési tervek,
- fejlesztő interjú,
- társismereti tréningek,
- modellkövető viselkedés,
- élménybeszámolók, ötletbörze,
- csoport- és drámajátékok.

5. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

5.1. A teljes körű egészségfejlesztés területei

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen. Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő. Órizd szüleid egészségét! – Mert a múlton épül fel a jelen és a jövő.” (Bárczi Gusztáv)

Az egészség az ember legdrágább kincse, ettől függ biológiai és társadalmi életének zavartalansága. Az egészség megvédése (az egészségvédelem) ezért az egyes embernek és a társadalomnak is alapvető érdeke. Napjainkban mind jobban kibontakozik az egészségvédelem ösztársadalmi jellege: az egyének öntudatos, aktív egészségvédelme mellett a mások egészségéért vállalt társadalmi felelősség és humanizmus. Az általános műveltség részét képezik az egészség aktív megvédésére, megedzésére, fejlesztésére vonatkozó ismeretek és magatartás. A személyiség teljes kibontakozása csakis az egészség birtokában, az alkotó tevékenység keretében valósulhat meg. Az egészség megvédéséhez, megedzéséhez, visszaszerzéséhez megfelelő ismeretek megszerzésére és helyes, egészségvédő magatartás kialakítására van szükség, ezt segíti elő az egészségnevelés.

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek javítását szolgáló, az intézményi közösséghez tartozók közös akaratát összegző cselekvési program, melynek közvetlen és közvetett célja az életminőség, ezen keresztül az egészségi állapot javítása, olyan új közösségi problémakezelési módszer, amely az érintettek aktív részvételére épít.

Az egészséges táplálkozás megvalósítása

- Ismerje a tanuló az egészséges táplálkozás, betegség kapcsolatát.
- Fontos a lelki eredetű táplálkozási zavarok elkerülése.
- Ismerje a táplálkozással összefüggő krónikus megbetegedéseket.
- Tudjon a tanuló különbséget tenni egészséges és egészségtelen étel-miszer közt.

Tantárgyi tartalmakban való megjelenés. Különös tekintettel a biológia-egészségtan, a kémia, a technika, életvitel és gyakorlat és a természetismeret témaköreire.

Egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása

„Egészségünkre!” témanap lebonyolítása. A témanapon tanulóink játékos formában, életkori sajátosságaiknak megfelelően, a hagyományos órákkal szakítva egész nap a testi, lelki egészségükkel foglalkoznak.

Szakmai előadások

- 5. osztály: Egészséges táplálkozás
- 6. osztály: Egészségnevelés, elsősegélynyújtás
- 7. osztály: Bűnmegelőzés és az áldozattá válás elkerülése
- 8. osztály: Drogprevenció

Iskolai étkeztetés

- Részt veszünk az Iskola Gyümölcs Programban, melynek célja a gyümölcsfogyasztás népszerűsítése, magyar gyümölcsfajták fogyasztása, a gyerekek számára készült oktató program használata.
- Részt veszünk az Iskolatej programban, a gyerekek naponta fogyaszthatnak tejet, illetve tejterméket.

5.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel.

Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- Minden gyermek mindennap mozogjon
- Minden testnevelés órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési és légző rendszer megfelelő terhelése
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittség-mérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire

- Minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban
- A testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít, olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében
- Tartásjavító gyakorlatok jótékony szerepének tudatosítása
- Személyre szóló gyakorlatok elsajátítása, önálló végzése

A Pedagógiai program 21. pontja alatt olvasható iskolánk mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának programja.

5.3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A legfontosabb nevelési, fejlesztési területek, feladatok:

Egészséges életvezetés

- életkorral járó biológiai sajátosságok ismerete
- napi és heti életritmus, helyes bioritmus és időbeosztás kialakítása
- alvás, tanulás, munka, játék összhangja
- pihenés, relaxáció formái
- kikapcsolódás, a művészeti és sport tevékenységek jótékony hatásai
- ellenállni a reklám nem kívánatos hatásainak
- helyes és tudatos fogyasztói szokások kialakítása
- pozitív értékrend kialakítása
- a jó közérzet, a boldogság és sikeresség szükségletének kontrollálása – belső harmónia
- gyermekáldás, várandósság alatti hatások a magzatra

Stressz elhárítás

- apróbb sikertelenség elviselése
- konfliktusok megoldása, problémamegoldás
- önismeret, éntudat
- dönteni tudás

Deviancia megelőzése

- szenvedélybetegségek megelőzése
- dohányzás-, alkohol-, drogtagadás
- játékszenvedély, internet, számítógép, mobiltelefon és tv-függés jelei és kezelése
- társas kapcsolatok egészségi, etikai kérdései
- média egészséget meghatározó szerepe, médiatudatosság

Érzelmi nevelés

- az életkorral járó pszichohigiénés életmódi tennivalók
- érzelmeket felismerni, kifejezni saját erőnyeit, gyengéit felmérni, érzéseket kezelni
- empátia-képesség fejlesztése, segítőkészség, felelősségérzet, akaraterő fejlesztése
- segítségre szorulókat segítése, tartós egészségkárosodással élő társakkal való együttélés

Szociális higiénés nevelés, kedvező társas kapcsolatok építése, fenntartása

- barátságok kialakítása
- kommunikáció fejlesztése
- kreativitás, aktivitás, együttműködés, vitakultúra fejlesztése, megtartása
- etika, érték, szabályok kialakítása, korlátokat felállítani és elfogadni (házirend)
- szerepfeszültségek feloldása, érintkezési zavarok megelőzése
- társadalmi izoláció megelőzése (hátrányos helyzetűek)
- társadalmi támaszok (család, barát, egyesület, kisközösség) fontossága, előnyei
- családi kapcsolatok jelentősége és meghatározó szerepe

5.4. Egészségfejlesztő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása

Iskola Rendőre Program keretében

Folyamatos kapcsolattartás a rendőrséggel, gyermekbalesetek megelőzése, tudatos közlekedési magatartás kialakítása, bűnmegelőzés, az áldozattá válás elkerülésére oktatás. Az iskola rendőre közvetlen kapcsolatot tart az iskola igazgatójával, a nevelőkkel és a diákokkal.

Droprevenciós program: 5-8.osztály

Egészségügyi felvilágosító előadások

Védőnői által tartott órák

- 6. osztály: Dohányzás
- 7. osztály: Önismeret
- 8. osztály: Szenvedélybetegségek, nemi betegségek megelőzése, fogamzásgátlás, AIDS

5.5. Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

Legfontosabb feladatok:

- Megfelelő konfliktuskezelés kialakítása
- Egymás iránti tolerancia kialakítása
- Devións, agresszív magatartásformák időbeni felismerése és azonnali kezelése
- Szoros együttműködés a gyermekvédelemmel

Iskola Rendőre program keretében

Folyamatos kapcsolattartás, szükség esetén rendkívüli órák és szülői értekezletek, előadások tartása

- Bűnmegelőzés és áldozattá válás elkerülése 7-8. osztály
- Iskola rendőre már 1. osztályban bemutatkozik.
- Osztályfőnöki órákon drámapedagógiai csoportjátékokat alkalmazunk az érzelmi élet és a stressz-kezelés területén.

5.6. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Legfontosabb feladatok

- Tanulóink megtanulják azokat a helyes magatartásformákat, amelyekkel elkerülhetik a baleseteket iskolán belül és kívül.
- Felkészítjük tanulóinkat a katasztrófavhelyzetek megfelelő kezelésére.

Balesetmegelőző – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása

Iskola Rendőre Program keretében

- „Közlekedési biztonság” az 1-8. osztályban

„Együtt a biztonságért” témanap szervezése a balesetmentes közlekedés és a katasztrófavédelem jegyében. Együttműködés iskolán kívüli szervezetekkel.

A tűz- és balesetvédelmi oktatást minden tanévben ismételjük, az iskolán kívüli programok előtt folyamatosan megtartjuk, dokumentáljuk. Tanévenként tartunk tűzriadót a prevenció érdekében.

Tantárgyi tartalmakban való megjelenés: a közlekedési ismeretek tanítása a környezetismeret és a technika, életvitel és gyakorlat tantárgyakon belül történik.

5.7. Személyi higiéné

Közismert, hogy az egészség fő feltétele a tisztaság. Ez alatt nem csak testünk tisztaságát, hanem egész környezetünk, a ruházat, az iskola és az otthon tisztaságát kell érteni. Cél az alapvető higiéniai szokások kialakítása:

- Étkezések előtti kézmosás
- Megfelelő WC használat, kézmosás szabályai
- Megfelelő öltözködési szabályok
- Tiszta, ápoltság megjelenés
- Tiszta környezetre való igényesség

Fontos a pedagógusok személyes példamutatása. Mindennapi tevékenységünk része a személyes higiénia ellenőrzése, segítése.

Egészségnevelő – szemléletformáló – iskolai programok megvalósítása:

- „Egészségünkre!” témanap

- Szelektív hulladékgyűjtés, elektronikai hulladékgyűjtés iskolánkban
- Pontvelem program – használt elemgyűjtés
- Részvétel a település szépítő programban
- Iskola környékének tisztántartása

Tantárgyi tartalmakban való megjelenés

- technika és tervezés
- környezetismeret
- természettudomány
- biológia

5.8. Az egészségnevelés céljainak megvalósulását segítő egyéb tevékenységek:

Versenyekre való felkészítés

- Sportversenyek
- Fekete István tanulmányi verseny

Kapcsolattartás és együttműködés szakmai szervezetekkel

- Iskolaorvos, iskolai védőnő, fogorvos
- Pilisi Parkerdő Gazdaság
- Gödöllői Rendőrkapitányság, Veresegyházi Rendőrőrs
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Gödöllő)

„Jeles napok”

Az iskolarádióban, a természetismereti szakköri foglalkozásokon, a faliújságokon foglalkozunk az egészségneveléshez kapcsolódó jeles napokkal. Rajzversenyt, vers-, mese- és novellairó pályázatot hirdetünk, helyi vetélkedőket, kiállításokat szervezünk, előadásokat hallgatunk. A témanapok és Jeles napok szervezésében részt vesz az iskolánkban működő Zöldök.

- Október 4. – Állatok világnapja
- Október 15. – Nemzetközi gyalogló nap
- Március 22. – A víz világnapja
- Április 22. – A Föld napja
- Május 10. – Madarak és fák napja

6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK

6.1. Közösségfejlesztés

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti, segíti az egyén képességeinek megfelelő társadalmi szerepvállalás kialakítását.

Az iskolai nevelés-oktatás közösségi keretekben folyik: évfolyam, osztály, csoport, szakkör, sportkör. A tanuló viszonya saját közösségéhez meghatározza az egész iskolához, a tanuláshoz fűződő kapcsolatát. Célkitűzés, hogy az egyén saját közösségében jól érezze magát, kialakuljanak a társas kapcsolatok, barátságok, az összetartozás érzése, függetlenül a tanulók, családok szociális háttérétől.

A közösségi kapcsolatok kialakításában, formálásában nagy szerepe van a pedagógusnak, főként az osztályfőnöknek.

Törekszünk arra, hogy az osztályfőnöknek saját osztályában a lehető legtöbb órája legyen. Intézményi szinten az összetartozás eszközei az iskola jelképei, hagyományai.

Az iskolán belüli közösségnevelés területei:

- tanítási órák, edzések
- tanórán kívüli, diákönkormányzat által szervezett foglalkozások
- szabadidős tevékenységek

A közösségnevelés területei mind más és más lehetőségekkel, módszerekkel bírnak, fontosnak tartjuk az alábbi közös feladatokat:

A tanuló

- fogadja el a közösség szabályait,
- közösségi magatartását jellemezze az együttműködés, szolidaritás, empátia, humánus, a másság elfogadása,
- kapcsolataiban megbízható, becsületes, szavahihető legyen.

Az iskola kihasználja a diákönkormányzatiságban rejlő lehetőségeket a személyiségformálás, az egészséges életmód, a környezetvédelem, az állampolgári ismeretek, állampolgári szerep, közéleti nevelés területén. Fontosnak tartjuk, hogy a tantárgy-kiegészítő ismeretszerzéstől a lazább társas szórakozásig, a művelődés változatos formáit biztosítsuk, hogy már iskolás korban megalapozzuk a kulturált szabadidős szokásokat.

6.2. A tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek közösségfejlesztési feladatai:

- legyen rájuk jellemző a kötetlenebb tevékenységi forma, az érzelmi élmények nyújtása
- nevelje a tanulókat önismeretre
- legyen lehetőségük egymás jobb megismerésére is
- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait.

6.3. Az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az együttműködéshez megfelelő fórumok, programok és tájékoztatási rendszer működtetése szükséges:

- Diákönkormányzat

- Szülői munkaközösség
- Pedagógus munkaközösségek
- iskolai honlap
- iskolai facebook oldal
- KRÉTA rendszer

7. ISKOLÁN KÍVÜLI PROGRAMOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZABÁLYAI

Az intézmény a pedagógiai programjának megvalósítása során az alábbi iskolán kívüli programokat szervezi.

- Tanulmányi kirándulások
- Osztálykirándulások
- Erdei iskola
- Erzsébet tábor
- Tanulmányi- és sportversenyeken való részvétel

Ezen programok megvalósítása előtt egyeztetés szükséges a fenntartó tankerület igazgatójával arról, hogy

- kik vesznek részt a programon
- milyen erőforrásokra van szükség a megvalósításhoz
- milyen forrásból kerül finanszírozásra (szülői, alapítványi, pályázati, szponzorált stb. vagy egyedi fenntartói kötelezettségvállalás szükséges)
- A program ideje alatti munkavégzés a munkaidőkeretben hogyan kerül elszámolásra

A program fenntartó általi finanszírozása kizárólag egyedi igazgatói igénybejelentés és fenntartói előzetes engedélyezés alapján, a költségvetés függvényében valósulhat meg. Rendkívüli munkavégzés csak előzetes fenntartói engedéllyel rendelhető el.

Amennyiben a program megvalósulása igényli a szülők anyagi támogatását, úgy azt nem lehet kötelezővé tenni a tanulók számára. Egész osztályközösségnek szervezett programnál lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szociálisan rászoruló tanuló is részt vehessen pályázati vagy alapítványi külső támogatással.

8. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

8.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyéni foglalkozás, szükség szerint együttműködés a gyógypedagógussal, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel.

- A bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózásának elősegítése.
- A tehetségek felismerése, nyilvántartása, segítése.
- A szülő (törvényes képviselő) rendszeres tájékoztatása a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről.
- Munkavégzés a helyi tantervben előírtak szerint.
- A tanévre vonatkozó intézkedési tervben meghatározott mértékben a Komplex Instrukciós Program szerinti órák tartása.
- Az éves munkatervben meghatározott mértékben differenciált tanulásszervezéssel tervezett órák tartása.
- Aktív részvétel az integrációs pedagógiai munkában.
- Közreműködés az iskolai projektek megtervezésében, megvalósításában és dokumentálásában.

8.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

- Közvetlen nevelőmunka – ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása; különböző értékrendek megismertetése; a kultúráhasználat megtanítása; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka, közösségi nevelés.
- Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok – a KRÉTA naprakész vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése; igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és évvégén, a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt; bizonyítványírás.
- Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása – kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése
- Szülői értekezletek, fogadóórák tartása, alkalmanként családlátogatások, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulóakra, családokra
- A digitális napló és a törzskönyvek naprakész vezetése
- A tanév elején (valamint iskolai kirándulások előtt) a házirend ismertetése, tűz- és balesetvédelmi oktatás tartása
- A szülői szervezet képviselőinek megválasztásának megszervezése és együttműködés velük
- Ünnepi műsorok szervezése az osztályában az éves munkatervnek megfelelően
- Tanórán kívüli programok szervezése az osztálya számára a közösségfejlesztés érdekében.

9. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Az Nkt. értelmező rendelkezései alapján 2013. szeptember 1-jétől kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
  - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
  - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
  - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

9.1. A sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkára vonatkozó eljárási rend

Az évnnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.

Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett tanulók esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadók, majd a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában. Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben-oktatásban abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, s ezt a szakvélemény megállapítja. A szakértői bizottság, illetve a nevelési tanácsadó vizsgálata történhet az iskola vagy a szülő kérésére. A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében leírtak alapján egyéni fejlesztési tervek szerint történik a tanulók fejlesztése. A szülőket figyelmeztetjük arra, hogy a fejlesztő foglalkozásokon kötelező a tanulóknak részt venni. A hiányzásokat ugyanúgy kell igazolni, mint a többi tanóráról való hiányzást.

Az igazgató a megfelelő szakvélemények alapján szülői kérelemre határozatban értesíti a szülőt, hogy gyermeke milyen kedvezményekre jogosult a különböző tantárgyak tanulása, számonkérése során. Ezek a kedvezmények csak akkor vehetők igénybe, ha a tanuló az előírt fejlesztő foglalkozásokon pontosan részt vesz.

Az iskola figyelemmel kíséri a tanulók előírt felülvizsgálatának idejét, és ezt minden évben a megadott határidőig kéri a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól vagy a Pedagógiai Szakszolgálatától.

9.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal összefüggő pedagógiai tevékenység

Évről évre egyre nagyobb arányban vannak jelen intézményünkben azok a gyermekek, akiknek családja különböző problémákkal küzd. Munkanélküliség, anyagi, ellátási gondok, sok gyerek, pszichés problémák. Az iskola minden felhasználható eszközzel arra törekszik, hogy ezek a tanulók eredményesen eljussanak a képzési szakasz végéig.

A megfelelő szakember-ellátottság, a kompetencia alapú oktatás, az egyéni fejlesztések, a szakkörök, a korrepetálások szolgálják a HH és a HHH tanulók esélyegyenlőségének növelését. A legfontosabb feladat ezen a téren a tényfeltárás és a családdal konstruktív kapcsolat kialakítása.

Az oktatás hatékonysága érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulókkal való egyéni bánásmódra. Ez az oktatási formák és módszerek – Komplex Instrukciós Program, Komplex Alapprogram DFHT – helyes alkalmazását jelenti elsősorban.

Ezt a munkát a nevelő részben az órán, részben külön konzultáció, korrepetálás formájában végzi. Alapja:

- A hiteles, őszinte kommunikáció és a következetes nevelés.
- A tanuló sikerélményhez juttatása.
- A tanulók ismerjék meg az emberi viselkedés alapvető személyiség- és szociálpszichológiai törvényszerűségeit.
- Pozitív magatartásformák kialakítása, gyakoroltatása.
- Fejlett szociális és kommunikatív képesség kialakítása.
- Az empátia és a metakommunikatív képességek kibontakoztatása.
- Tolerancia erősítése.
- Konfliktuskezelések erősítése.
- A közösségi és az egyéni értékrend összeegyeztetése.

9.3. A tehetség kibontakoztatását segítő tevékenység

A képességek teljes kibontakoztatását elő kell segíteni minden tanítónak, tanárnak. A tehetséges tanulót abban kell segíteni, hogy megtalálhassa a tehetségének leginkább megfelelő fejlesztési formát, lehetőséget. Meg kell különböztetni a tevékenység két síkját.

A tanórai foglalkozások alatt a munkaformák megválasztásával (egyéni, pármunka, differenciált csoportmunka) segítjük a képességek kibontakoztatását.

További lehetőségek:

- versenyekre való felkészítés
- levelezős feladatmegoldó versenyekre benevezés
- pályázatokon való részvétel
- kiegészítő anyag, feladatok adása.

A tanórán kívüli tevékenység:

- egyéni fejlesztési foglalkozásokon egyénre szabott tehetséggondozást végzünk
- a tehetséges tanulót szakkörbe, művészeti csoportba irányítjuk
- megbeszéljük a szülőkkel a továbbfejlesztési lehetőségeket
- bemutatókon, műsorokon való szereplést biztosítunk

- a sportban tehetséges tanulókat a szakosztályokhoz, majd az utánpótlás-nevelő központokhoz irányítjuk.

Legfontosabb feladataink:

- Gyakori differenciálás tanórákon a hatékony képességfejlesztés, ismeretszerzés érdekében.
- Változatos tanítási módszerek felhasználása az oktatás során a személyiség egészét gazdagítva: különböző kooperatív módszerek, projektmunka, heterogén-homogén tandem, mozaik módszer.
- A belső motiváció erősítése a tanulóknál, a tudás értéként kezelése.
- A táblás és logikai játékok széleskörű alkalmazásának biztosítása önmagában és a tantárgyi kereteken belül: előrelépés a kommunikáció, a szocializáció, a tantárgyi integráció, a projektmunka, az érzelmi nevelés, az intelligencia, az együttműködési készség, a kreativitás területén.
- Tehetséges, innovatív, képzett, problémamegoldásra érzékeny pedagógusok biztosítása.
- A tehetség definiálása, annak felismerése, fejlesztése, gondozása a szülők orientációjával egy időben.
- A széles tevékenységrepertoár lehetőségeivel az önálló, a tanuló maga által szervezett tanulásának biztosítása.
- Hatékony tanulási stratégia megtanítása.
- Tapasztalatszerzéssel bátorítás az elmélkedésre, töprengésre, kérdések megfogalmazására.
- Kooperatív technikák alkalmazásával együttműködés kialakítása másokkal.
- Bátorítás, támogatás a tanulói vezető szerep elfogadásában.
- Keressük és biztosítjuk az alkalmakat arra, hogy a tanítási órán, a szakkörökben és az egyéni foglalkozásokon felismert, kifejlesztett tehetségek megmérettessenek.
- A szakkör, egyéni foglalkozás biztosítja a tehetséges gyerekek nevelését, fejlesztését.
- Tehetségnevelő programok személyi, tárgyi, szervezeti, versenyztetési és finanszírozási feltételeinek megteremtése.

Fejlesztési irányok

- A tehetséggondozás elméleti ismereteinek beépítése a gyakorlatba.
- A tehetséggondozás intézményi gyakorlatának tökéletesítése a gyermeki terhelés szempontjából.

9.4. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Az iskolának elsődleges gyermekvédelmi feladata a prevenció. Valamennyi pedagógus alapvető feladatai közé tartozik a gyermeket, a tanulót veszélyeztető körülmények feltárásában,

megelőzésében és megszüntetésében való közreműködés. E feladatokat a nevelőknek a munkaidejük kötelező órájukon túli részében kell ellátniuk.

Fő szempontunk a gyermekek mindenekfelett álló érdeke. Célkitűzésünk felderíteni a gyermekek, tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, pedagógiai eszközökkel megelőzni a káros hatások kialakulását, ellensúlyozni azokat. A gyermekvédelmi problémák megelőzésénél a felvilágosító munka, a speciális témájú felkészítés kap hangsúlyt.

A megelőzés érdekében oda kell figyelniük a tanulók beilleszkedésére, egyéniségük harmonikus fejlesztésére. A veszélyeztetett körülmények közt nevelkedő gyerekeknél fokozottabb mértékben kell segítenünk a felzárkóztatást. Egyedi és személyre szóló segítségük érdekében szoros kapcsolatot tartunk fenn a gyermekvédelmi hálózat szakembereivel, illetve intézményi keretek között biztosítjuk számukra az egyénre szabott egyedi felzárkóztatás lehetőségét.

Az egészségnap keretében szakmai előadások segítenek az egészséges életmódra való nevelésben, felvilágosítást adnak a káros szenvedélyek hatásairól, a drog, a dohányzás, az alkohol veszélyeiről.

Minden tanév elején az intézmény ifjúságvédelmi felelőse felméri, hogy az iskolában tanuló gyermekek közül kik számítanak hátrányos helyzetűnek és halmozottan hátrányos helyzetűnek. A kiszűrt tanulókat nyilvántartja az intézmény, megjeleníti a KRÉTA rendszerben, és fokozott figyelemmel kíséri őket.

A faliújságon megtalálható, hogy a családok az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményeket kereshetnek fel, kikhez fordulhatnak problémáikkal.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai közé tartozik:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak igény szerint családlátogatásokon részt venni a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíteni a gyermekjóléti szolgálatot
- segíteni a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét
- tájékoztatást nyújtani a tanulók részére szervezett szabadidős programokról

Iskolánk gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére:

Megelőzés

Az iskola pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem megelőző céljait:

- Egyetlen tanuló sem kerülhet hátrányos helyzetbe származása, színe, neme, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása, illetve bármilyen más oknál fogva.
- Minden tanuló számára biztosítani kell a fejlődéséhez szükséges feltételeket; biztosítani kell a családi, vagyoni helyzetből fakadó hátrányok leküzdését, a tanuló képességeinek, tehetségének kibontakoztatását.

- Az iskolának rendszeres kapcsolatot kell tartania a szülőkkel, a családokkal.
- Biztosítani és segíteni kell a tanulói szervezetek, a diákönkormányzat létrejöttét és működését.
- Biztosítani kell, hogy a tanulók megismerjék jogukat, és véleményt nyilváníthassanak az őket érintő kérdésekben.
- A tanuló számára biztosítani kell, hogy nevelése és oktatása biztonságos és egészséges környezetben folyjon; iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.
- A tanuló személyiségi jogait tiszteletben kell tartani.
- Az iskolának együtt kell működnie a gyermekvédelemmel foglalkozó más hatóságokkal, szervezetekkel, személyekkel, annak érdekében, hogy elősegítse a gyermek családban történő nevelkedését, a veszélyeztetettség megelőzését és megszüntetését.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok közé tartozik a szenvedélybetegségek megelőzésére irányuló tevékenység.

Feltárás

Alapvető gyermekvédelmi feladatoknak a következő területekre kell kiterjedniük:

- fel kell ismerni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell kérni a felmerült problémák megoldására a gyermekjóléti szolgálatok szakembereitől.

A gyermekvédelmi problémák súlyossága alapján különböztethetjük meg a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekeket. A gyermekvédelmi törvény a következők szerint határozza meg a veszélyeztetettség fogalmát: “olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.” A gyermekvédelem azokat a gyerekeket tekinti veszélyeztetettnek, akiknek a személyiségfejlődését valamilyen károsodás fenyegeti.

Figyelni kell az iskolai környezet alábbi abszolút és relatív ártalmainak kiküszöbölésére:

- a nevelő személyiségének alkalmatlansága,
- a rossz tanár-diák viszony,
- egyes gyerekek negatív hatása,
- az iskolai közösségi szellem hiánya, hibái,
- az iskola és a szülők közötti laza kapcsolat,
- a gyerekekkel való egyéni foglalkozás hiánya, hibái,
- a gyerek rosszul szervezett és lebonyolított áthelyezése egyik osztályból a másikba, egyik iskolából a másikba,
- túlterhelés,
- zsúfoltság,

- otthonosság hiánya,
- az értékelés, a jutalmazás és büntetés hibái,
- a sikerélmény hiánya, a folytonos kudarcok.

Megszüntetés

Feladataink közé tartozik az is, hogy részt vegyünk a tanuló fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésében. Intézményünknek együtt kell működnie az illetékes kormányhivatallal, a gyermekorvossal, a családsegítő szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, a rendőrséggel, a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal. Amennyiben veszélyeztetettségre utaló jelet észlelünk, értesítenünk kell a gyermekjóléti szolgálatot, hogy az megtehesse a szükséges lépéseket a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Az iskolának az is feladata, hogy a külső segítségen túl az iskola falain belül is segítse a veszélyeztetettség megszüntetését, vagy legalábbis ellensúlyozását. E feladatunknak a nevelési-oktatási intézmények pedagógiai munkájuk részeként, pedagógiai tevékenységükkel tudunk eleget tenni. A pedagógiai munkán belül elsősorban az alábbi tevékenységeink alkalmasak a gyermekvédelem céljainak megvalósítására:

- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- a beiskolázás körülmények meg szervezése,
- az indulási hátrányok csökkentése,
- differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- pályaválasztás segítése,
- személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőknek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- családi életre történő nevelés,
- délutáni foglalkozások,
- iskolai étkezési lehetőség,
- egészségügyi szűrővizsgálatok,
- iskolapszichológusi foglalkozások
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások szabadidős tevékenységek, szünidei programok).

9.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő program

A gyermekek napközbeni ellátásában az alapszolgáltatások közül az étkezésért állapítható meg térítési díj.

A tanulók a mindenkori jogszabályoknak megfelelően kapnak étkezési díjkedvezményt.

Szociálisan hátrányos helyzetűnek tekintjük a tanuló esetében:

- a rossz életkörülményt, a szülők munkanélküliségét
- helytelen életmódot, nevelési hiányosságot

- egészségügyi problémát, fogyatékoságot
- a családot összetartó érzelmi hiányt

Megvalósítandó feladataink:

- egész napos iskolai ellátás
- felzárkóztató foglalkozás
- tehetséggondozó szakkörök
- pályaorientáció
- drog- és bűnmegelőzési program (rendőrség, belső továbbképzés)
- szülőkkal való rendszeres konzultáció
- szakszolgálatokkal való együttműködés
- pályázatokon való részvétel
- táborok szervezése, támogatása
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy segítsük a hátrányos és halmozottan hátrányos tanulók részvételét valamennyi iskolai programunkon.

10. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A diákönkormányzat (DÖK) az intézmény diákjainak érdekvédelmi, jogérvényesítő szervezete. A DÖK működése lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók megtanulják a demokratikus érdekérvényesítés szabályait, véleményüknek adjanak hangot az őket érintő kérdésekben. Az iskolai diákönkormányzat élén annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott iskolai diákbizottság áll. A diákönkormányzat tevékenységét a diákmozgalmat segítő tanár támogatja és fogja össze, akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed, a tanulók a diákönkormányzaton keresztül (többnyire felnőtt képviselőjük segítségével) vesznek részt a döntési folyamatokban.

Az iskola tanulóközösségének az iskolagyűlés a legmagasabb tájékoztató fóruma. Az iskolagyűlés nyilvános, azon bármelyik tanuló megteheti közérdekű észrevételeit, javaslatait. Iskolagyűlések az éves munkatervben meghatározott időpontokban kerülnek megrendezésre.

A közgyűlésen a tanulók kérdéseket intézhetnek a diákönkormányzat és az iskola vezetéséhez, kérhetik gondjaik, problémáik megoldását.

Diákközgyűlést az éves munkatervnek megfelelően kell tartani, amelyen – a diákönkormányzat döntése alapján – a diákok küldöttei, valamint a nevelőtestület vesznek részt.

11. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

A szülőkkal tartott folyamatos kontaktus a legfontosabb az intézmény számára. Szervezeti formái: a fogadóórák, a – tanévenként két alkalommal tartott – szülői értekezletek. Kapcsolatunk a szülőkkal nyitott, partneri, hiszen támogató szülői háttér nélkül a nevelés, az esetleges problémák megoldása igen nehezen valósítható meg. Egyéb programokat is

szervezünk a szülők és az érdeklődők számára, hogy minél jobban megismerhessék az iskolában folyó munkát (nyílt nap, bemutatók, előadások, elektronikus úton történő tájékoztatás).

Pedagógusaink a fentebb említett fórumokon túl is készek a folyamatos információcserére az SZMSZ-ben szabályozott módon.

Operatív szervezatként működik az iskolában a szülői szervezet, hagyományos nevén a szülői munkaközösség. Választmányukkal folyamatos a kapcsolattartás.

A szülők munkaközössége

A gyermek nevelésének két fő színterén, az iskolában és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A tanár-szülő kapcsolatoknak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen, megértésen kell alapulnia. Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Ennek érdekében:

- Tájékoztatjuk a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről. Ugyanakkor az iskola mindezekről ismeri a szülők véleményét.
- Alkalmat biztosítunk a szülőknek, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.

Iskolánk gondot fordít arra, hogy a szülők időben alaposan informálódjanak intézményünk életéről, működéséről.

Szülői értekezletek

Célja: a közös feladatok, célok megtervezése, a problémák megoldása. Kapcsolatteremtés iskola-szülő, szülő-szülő között.

Ideje:

- Szeptember: a tanév indítása
- November: a 8. osztályosok pályaválasztása
- Január: félévi tapasztalatok összegzése

Fogadóórák

Célja: a szaktanárokkal való egyéni találkozásokon véleménycsere a gyermek tanulmányi munkájáról, iskolai viselkedéséről.

Ideje: Minden héten, az éves munkatervben meghatározottak szerint.

Nyílt nap

Előre meghirdetett időpontban minden érdeklődő részt vehet a délelőtti tanítási órák idejében szervezett bemutató órákon.

Célja: Betekintés az iskolai munkába. A szülők megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét tanórán és azon kívül. Képet kaphatnak az iskolában folyó pedagógiai munkáról.

A szülők bekapcsolódásának lehetősége az intézmény életébe

Az iskola működésében a következő szülői szerepek jelennek meg:

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője.
- A szülő, mint a tanulási – nevelési folyamat segítője.
- A szülő, mint az iskolai közélet szereplője.

A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője a következőket kérheti:

- Az ifjúságvédelem segítsége
- A pszichológus és a logopédus segítsége
- Egész napos iskolai ellátást
- A nem kötelező, tanórán kívüli foglalkozások szervezését

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat segítője az alábbi területeken tevékenykedhet:

- Az iskola eszközparkjának gazdagításában
- Az iskola esztétikai arculatának alakításában
- A turisztikai feltételek javításában (pl. erdei iskola) tárgyi, környezeti feltételeinek jobbításában.

Formái:

- Pénzadomány
- Tárgyi támogatás
- Társadalmi munka

Az iskola nyilvános rendezvényei

- Tanévnyitó ünnepély
- Október 23-ai ünnepség
- Farsangi bál
- Március 15-ei ünnepség
- Ballagás
- Tanévzáró

Iskola honlapja, közösségi oldalak

Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket, érdeklődőket az iskola programjairól, eseményeiről. Folyamatosan tájékoztatást adunk pályázati projektjeink iskolai megvalósításáról.

KRÉTA rendszer

A digitális naplóhoz kapcsolódó szolgáltatás, melynek során a szülők gyermekeik iskolai előmeneteléről naprakészen kaphatnak tájékoztatást.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat szereplője

Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, amely az intézményünkben folyó oktatási-nevelési feladatok sikerességét támogatja, erősíti, színesíti. Színtere lehet:

- Az osztályfőnöki óra
- A szülői értekezlet
- A szabadidős tevékenységek
- Kulturális területek

Kezdeményezője:

- A szülői munkaközösség
- Az osztályfőnök
- Az iskola vezetése

Kapcsolat más oktatási, szociális és művelődési intézményekkel

A felsorolt intézményekkel működő munkakapcsolat fenntartására, együttműködésre törekszünk, lehetőség szerint látogatjuk egymás rendezvényeit.

- Hétszínvirág Óvoda – Galgamácsa
- Mesevár Óvoda – Vácegres
- Kisvakond Óvoda – Váckisújfalu
- Aszódi Podmaniczki Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Galgamácsa Művelődési Ház
- Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Aszódi Tagintézménye
- KAPOCS iskolahálózat iskolái
- A Dunakeszi Tankerületi Központ iskolái
- ESÉLY Szociális Alapellátási Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Vácegresi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Egyéb kapcsolatok

Intézményünk számára fontos, hogy „nyitott iskola” legyen, és széles körű kapcsolatokat tartson fenn a térség intézményeivel, vállalataival, vállalkozásaival, az egyházakkal, civil szervezetekkel, amatőr együttesekkel, magánvállalkozókkal, környezetvédelmi, rendvédelmi, egészségvédelmi szervekkel. Törekszünk kapcsolatok kiépítésére az egészségügyi, szociális ellátórendszerrel. Szakmai műhelyt szervezünk ezen intézmények képviselőivel, szakembereivel, ahol a problémák felszínre kerülhetnek, javaslatok szülehetnek azok megoldására.

12. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

12.1. Osztályozóvizsga

A tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához osztályozóvizsgát kell tennie, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. §-ának (7) bekezdésében meghatározott időnél többet mulasztott és emiatt a teljesítménye a tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető.

Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

A tanév végén a tanuló akkor tehet osztályozó vizsgát, ha a nevelőtestület engedélyezi számára. A nevelőtestület ezt akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja a húsz tanórát, és az iskola eleget tett a rendeletben foglalt értesítési kötelezettségének.

12.2. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát kell tennie annak a tanulónak, aki

- másik iskolából érkezik iskolánkba, és az általa eddig tanultak, illetve az iskolánk helyi tantervében szereplő tananyag között tartalmi vagy tantárgyi különbség van
- másik iskolatípusból érkezik.

12.3. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki

- a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott legfeljebb három tantárgyból,
- az osztályozó vizsgáról, különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül távozik.
- az osztályozó vagy különbözeti vizsgán elégtelen osztályzatot kapott.

12.4. Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a választást befejezné.

12.5. Vizsgák időpontjai, vizsgaidőszakok

Különbözeti vizsga: szaktanárral egyeztetett időpontban.

Osztályozó vizsga:

- félévi: A félév utolsó napját megelőző 1 héten belül.
- év végi: A tanév szorgalmi idejének utolsó hetében.

Független vizsgabizottság előtti vizsga: Az első félév, valamint a tanév utolsó napját követő egy héten belül.

Javító vizsga: augusztus 21. és 31. közötti időszakban külön ütemterv szerint.

Pótló vizsga: az egyes vizsga nemeknek megfelelően külön ütemterv szerint.

12.6. Vizsgák követelményei, részei, az értékelés rendje

A javítóvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll. A javító, osztályozó és a különbözeti vizsga informatika és testnevelés tantárgyakból gyakorlati vizsga. A vizsgák követelménye a NAT által meghatározott és a helyi tantervben szereplő, az arra a tanévre vonatkozó tananyag. A vizsga feladatlapok különböző típusú feladatokat tartalmaznak, melyek a tanultak felidézését, alkalmazását és értelmezését igénylik. A vizsga lehetővé teszi annak értékelését, hogy a vizsgázó

- milyen mélyen sajátította el az előírt témák tényeik, összefüggéseit, törvényeit,
- milyen színvonalon képes hasonlóságokat, különbségeket, ok-okozati és egyéb összefüggéseket felismerni,
- mennyire képes táblázatokból, grafikonról, térképekről vagy más ábráról információkat leolvasni, értelmezni,
- milyen szinten tudja a tanult ismereteket, módszereket és eljárásokat alkalmazni.

Az elbírálás szempontjai:

- a tanuló tantárgyi felkészültsége, tudásának mélysége
- a felelet logikus felépítettsége
- a tanuló fogalmazásmódja, stílusa

Az írásbeli vizsga eredményét 1 héten belül a tanulóval közölni kell. Az írásbeli és szóbeli vizsgákon a vizsgázó tantárgyi eredményét jeles, jó, közepes, elégséges és elégtelen osztályzatokkal kell minősíteni.

13. AZ ISKOLAVÁLTÁS ÉS A TANULÓK ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

A tanulói jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik, amely jelentkezés alapján történik. A jogviszony létesítéséről az igazgató dönt a jogszabályok figyelembevételével. A felvétel, illetve az átvétel feltétele, hogy a tanuló, szülő elfogadja az iskola Pedagógiai Programját, helyi tantervét és házirendjét. Tanév közbeni átvétel esetén a házirendben a tanulót megillető jogok gyakorlása és a számukra előírt kötelezettségek teljesítése a beiratás napjától illetik meg a tanulót, ill. ettől kezdve kérhető számon.

Az elsősök beiratása, minden évben a fenntartó által meghirdetett időpontban és eljárásrend szerint történik. A szülőnek a beiratáskor hoznia kell:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító iratot

- az iskola által előre kiadott nyilatkozatokat kitöltve és aláírva

A beírást az iskolatitkár végzi.

Az iskola beiskolázási körzetében lakó tanuló felvételi kérelmét elutasítani nem lehet, körzeten kívüli tanuló kérelmét csak helyhiány esetén lehet elutasítani.

Magasabb évfolyamra, más iskolából jelentkező tanulót a tanítási év során bármikor átveszünk, amennyiben van üres helyünk, ebben az intézmény igazgatója dönt. Ebben az esetben a beiratkozó tanulónak be kell mutatnia:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, személyazonosító okmányait,
- az elvégzett iskolai évfolyamokat tanúsító bizonyítványokat

Különbözeti vizsga letételére akkor kerülhet sor, ha a tanuló a korábbi tanulmányai során nem tanult valamilyen tantárgyat, amelyre iskolánkban az iskolai tanulmányai folytatásához szüksége van. Ekkor a felkészülést a szülőnek kell biztosítani. A különözeti vizsga anyagának összeállításáért és a vizsga lebonyolításáért a szaktárgyi pedagógus a felelős. A különözeti vizsga letételének határideje fél év.

A tanuló felvételének, átvételének tényét a KIR-ben, a beírási naplóban, a törzskönyvben, az osztálynaplóban és a bizonyítványban jelezzük. A tanulói jogviszonyt létesítő tanuló adatait az intézmény vezetője vagy megbízottja a jogviszony létesítést követő 3 napon belül rögzíti a KIR-ben.

14. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt.

Az elsősegélynyújtás képessége tudáson, begyakorláson és tapasztalaton alapul.

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú elsősegélynyújtó ládával rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de a kirándulások, és egyéb rendezvények alkalmával is tudnak használni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.
- fontos a baleseteket megelőző tudatos magatartás kialakítása otthoni, iskolai és iskolán kívüli helyzetekben.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki a védőnővel, iskolaorvossal
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe: Katasztrófavédelmi verseny-Gödöllő
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeretek
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> • rovarcsípések • légúti akadály • allergia • asztma • artériás és ütőeres vérzés • komplex újraélesztés • ájulás • mozgásszervi balesetek
Kémia	<ul style="list-style-type: none"> • mérgezések • vegyszer okozta sérülések • savmarás • égési sérülések • forrázás • szénmonoxid mérgezés
Fizika	<ul style="list-style-type: none"> • égési sérülések • forrázás • áramütés

	<ul style="list-style-type: none"> tűzoltás
Technika és tervezés	<ul style="list-style-type: none"> áramütés balesetmentes közlekedés
Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> magasból esés bemelegítés fontossága sportszerű játék-balesetmegelőzés horzsolás ellátása mozgásszervi balesetek (rándulás, ficam, törés)
Környezetismeret, természettudomány	<ul style="list-style-type: none"> fertőző betegségek betegségek megelőzésének lehetőségei balesetek, betegápolás sérülések ellátásának eszközei és menete
Témanapok, projektnapok	<ul style="list-style-type: none"> teendők közlekedési baleset esetén segítségnyújtás baleseteknél a mentőszolgálat felépítése és működése a mentők hívásának helyes módja

15. INTEGRÁCIÓS FELADATAINK

Az integrációs felkészítés megvalósulásának tevékenységi formái az alábbi módokon valósulnak meg.

15.1. Óvoda–iskola átmenet

Az iskola a galgamácsai, a vácegresi és a váckisújfalui óvodából fogad gyerekeket. Az iskola és az óvodák együttműködését közös programokkal valósítjuk meg. Az iskolát a szülőknek és a gyerekeknek bemutató rendezvénysorozatunk címe Iskolakóstolató.

Külső anyagi támogatás esetén közös kirándulást szervezünk a leendő első osztályosoknak, melyen iskolánk tanulói is részt vesznek.

15.2. Alsó-felső tagozat közti átmenet

A tanulók tagozatok közötti átmenetének elősegítésére, megkönnyítésére a 4. és 5. osztály számára különböző közös programokat szervezünk. Ezek során a 4. osztályosok megismerkednek a felső tagozat elvárásaival, az 5. osztályosok átadják tapasztalataikat, kiránduláson vesznek részt, együtt szerveznek meg iskolai programokat.

15.3. Szülőkkel való kapcsolattartás

Munkánk során a szülői ház és az iskola közötti harmonikus kapcsolat kiépítésére törekszünk, ezért minden iskolába kerülő gyerek esetében kívánalom, hogy a gyermeket fogadó nevelő tájékozódjon a szülőnek az iskolával szemben támasztott elvárásáról. A tájékozódás elsődleges célja, hogy a pedagógusok az iskolába kerülés pillanatától partneri kapcsolatot építsenek ki a gyermekek szüleivel, ezzel nyerve meg őket az iskolában folyó munkának.

Az iskola a továbbiakban feladatának tekinti a szülői elégedettségmérést az alábbi területekről kapott információk alapján:

- a tanulók tanulmányi eredménye
- a továbbtanulásra való felkészítés
- a pedagógusok és a szülői ház együttműködése
- tanórán kívüli foglalkozások, közösségépítő programok
- az iskolában alkalmazott nevelési, oktatási módszerek
- egyenlő bánásmód elve

15.4. Együttműködés a Vácegresi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal

A vácegresi nemzetiségi önkormányzat és az iskola kapcsolatát a harmonikus együttműködés jellemzi. Rendszeresen megbeszéljük fórum keretében az iskolával kapcsolatos tudnivalókat, a szülői kéréseket, az esetlegesen felmerülő problémákat, ezekre megoldást keresünk. Bevonjuk a roma szülőket az iskola életébe. Az önkormányzat segítségét kérhetjük:

- a szülőkkel való kapcsolattartáshoz,
- a gyermekek sport- és kulturális programjainak támogatásához,
- a taneszköz-vásárláshoz.

15.5. Együttműködés civil szervezetekkel

Az iskola az alábbi civil szervezetekkel tart kapcsolatot:

- Galgamácsa Ifjúságáért Alapítvány
- Galgamácsai Hagyományörző Egyesület
- Galgamácsai Tűzoltó és Polgárőr Egylet

Az együttműködés célja a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló tevékenység, amely közösen szervezett programokban ölt testet.

15.6. Együttműködés a középfokú oktatási intézményekkel

A tanulói utánkövetés lehetőségét kínálja a középfokú oktatási intézményekkel való együttműködés. Szándékaink szerint a jövőben minden olyan középfokú oktatási intézménnyel fel kívánjuk venni a kapcsolatot, ahova az iskola tanulói tovább tanulnak. Az együttműködés kiterjed a nyílt napokon való részvételre, az iskolalátogatásokra, tájékoztatókon való részvételre, továbbképzéseken, tanulmányi versenyeken való részvételre.

A középfokú oktatási intézményektől visszajelzést kapunk volt tanulóink iskolai teljesítményéről.

15.7. Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal

Az iskola hatékony, naprakész kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal. Kapcsolatunkra a kölcsönös segítségnyújtás a jellemző. A gyermekjóléti szolgálat feladata a segítségnyújtásra szoruló családok és a helyi döntéshozók közötti kapcsolattartás.

15.8. Együttműködés a pedagógiai szakmai és szakszolgálatokkal

Az iskola az alábbi szervezetekkel kíván együttműködni a nevelő-oktató munka hatékonyságának emelése érdekében:

- Aszódi Pedagógiai Szakszolgálat

A szakszolgálat az alábbi feladatokat látja el:

- tanulási képességvizsgálat
- logopédiai vizsgálat

15.9. A lemorzsolódás csökkentése

Fontos célkitűzésünk, hogy a tanulók lemorzsolódási aránya csökkenjen, iskolai eredményességük javuljon, és minél többen tanuljanak tovább érettségit adó középfokú oktatási intézményben.

Fő tevékenység:

- differenciált foglalkozás

15.10. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- Tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők érezzék az iskola fontosságát, segítsék gyermekeik tanulását, támogató attitűdöt mutassanak az iskolával szemben.

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- Tantárgyi képességfejlesztő programokon keresztül
- Kommunikációs képességeket fejlesztő programokon keresztül

Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

- Kirándulások

Elvárt nevelési hatások

- Olyan élmények nyújtása, amelyek a diákok későbbi életében hasznosíthatóak
- Személyiségfejlesztés
- A diákok integrációs szintjének javítása

- A társadalmi beilleszkedésbe elengedhetetlen készségek és képességek fejlesztése
- A kíváncsiság fejlesztése
- Az egészséges életmód kialakítása
- Közösségi nevelés

15.11. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

Nagy hangsúlyt helyezünk a kollégák közötti óralátogatásra, hospitálásra. Az óralátogatásról feljegyzést készítünk, elemzés céljából rögzítjük, és munkaközösségi szinten értékeljük. Célunk az egymástól való tanulás.

A pedagógusok az alábbi képzettséggel, ismerettel rendelkeznek a sikeres osztálytermi munka eléréséhez

- Differenciált tanulásszervezési technika ismerete
- Kooperatív tanulási technika ismerete
- Motivációs technikák alkalmazása
- Kompetenciák fejlesztését segítő módszerek ismerete
- Interaktív tábla, interaktív módszerek ismerete
- Projektpedagógia ismerete
- Agressziókezelés ismerete
- Logikai táblajátékok ismerete

Pályaorientáció

Pályaorientációs programunk területei:

- Önismeret fejlesztése
- Pályaválasztási kiállítás és börze látogatása
- Középfokú oktatási intézmények látogatása, nyílt nap
- Osztályfőnöki órákon szakmaismeret bővítése

A középfokú beiskolázás, a pályaválasztás elősegítésére üzem- és gyárlátogatásokat szervezünk, amelynek, során tanulóink eljuthatnak a közelben található mezőgazdasági, ipari vállalkozásokhoz, ott találkozhatnak a munka világával.

15.12. A sajátos nevelési igényű tanulók helyzete

A sajátos nevelési igényű tanulókat – a szakértői véleményeknek megfelelően – integrált nevelésben részesítjük.

Helyi tanterv

16. KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

16.1. Anyanyelvi kommunikáció

Anyanyelvünk kiemelkedő szerepet játszik felnövekvő diákjaink személyiségének, gondolkodásmódjának fejlesztésében. Ebből következik, hogy az iskolai nevelésben-oktatásban alapvető szerepe van. Az anyanyelvi képzés átszövi a teljes oktatási-nevelési folyamatot. Keretében mindazokat az ismereteket tudatosítjuk, rendszerezünk és fejlesztjük, amelyeket a diák az iskolában és az iskolán kívül megszerzett. Az anyanyelvi képzés meghatározóan hat a többi tantárgy tanítására és elsajátításának színvonalára. A különböző ismeretek tanításának-tanulásának szintje pedig visszahat az anyanyelvi képzés eredményességére. Ezért az anyanyelvi nevelésnek – sajátos jelleggel – minden tárgyban jelen kell lennie. Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd, az olvasás és írás igényes használatának, az ehhez szükséges képességeknek a fejlesztése.

Az alsó tagozatban a fejlesztés kiemelt területei között szerepel az elemi műveltségbeli alapok feltételrendszerének megteremtése: a biztonságos szó- és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával. Arra kell törekedni, hogy az olvasás értékeit és hasznát ismerjék meg a tanulók. A pedagógusok feladata az igényességre nevelés, az olvasás előtérbe helyezése a túlzott telefonhasználat, televíziózással, internetes tartalmakkal szemben.

A felső tagozaton az önálló szövegfeldolgozás, szövegértés erősítése valamennyi tantárgy keretén belül kapjon kiemelt szerepet. Feladatunk még, hogy hozzájáruljunk az írásbeli képességek fejlesztéséhez. Az értő olvasás magasabb szintre emelésével segítjük a tudományos ismeretek megszerzését. Fontos feladatunk, hogy tanulóink ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását. Törekedjenek az anyanyelv védelmére, tudjanak egymással kulturált párbeszédet, vitát folytatni. A pozitív attitűd magában foglalja a társas viszonyokra érzékeny, tudatos, érdeklődő és önkritikus magatartást, a törekvést építő jellegű párbeszédre, az igényes megnyilvánulás értékének felismerését, az esztétikai minőség tiszteletét, mások megismerésének igényét és az anyanyelv iránti felelősség vállalását. Ehhez ismerni kell az anyanyelv és a nemzeti kultúra, a nyelv és a valóság, a kommunikáció és a társas világ közötti összetett kapcsolatot, a nyelvi változó-változtató természetét, másokra gyakorolt hatását, a társadalmilag felelős nyelvhasználat jelentőségét.

16.2. Idegen nyelvi kommunikáció

Egyre többet hangoztatott tétel, miszerint rendkívül fontos az idegen nyelvek tanítása és tanulása. Oktató-nevelő munkánkban mi is arra törekszünk, hogy tanulóinknak olyan biztos alapot adjunk általános iskolai tanulmányaik során, amire építhetnek a későbbiekben. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztálynak megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek. A hatékony, intenzív nyelvtanulás alapvetően gyakorlás kérdése – szókincsbővítés, nyelvtan biztos használatának elsajátítása - stb.

Célunk, hogy a tanulóknban felébredjen a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Fedezze fel, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá tegye más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozzon.

A nyelvtanulás – amennyiben a létszám lehetővé teszi - csoportbontásban történik. Így több lehetőség van az intenzív gyakorlásra és az idegen nyelven való megszólalásra. Igyekszünk kihasználni a csoportbontásból, illetve a kislétszámú osztályok adta előnyöket: differenciálás, tehetséggondozás, felzárkóztatás – valamint azt a lehetőséget, hogy tanulóink az első osztálytól tanulják az angol nyelvet. Lényeges szempont, cél a nyelvoktatási módszerek adott körülmények és lehetőségek közötti fejlesztése, terjesztése, hozzáférhetővé tétele, a bevált módszerek és a nyelvoktatással kapcsolatos tapasztalatok közzététele. A délelőtti kötelező foglalkozások mellett tehetséggondozás céljából tehetségfejlesztő foglalkozásokat szervezünk, melynek célja, hogy a 8. osztály végén nyelvvizsgát tehessenek tanulóink. Iskolánk a társadalmi és a szülői igényeknek megfelelő szintre kívánja emelni az angol nyelv oktatását. Elsődleges célja a négy alapvető készség (írás, olvasás, hallás utáni megértés és a beszéd-készség) fejlesztése. A pozitív attitűd magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását, és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

16.3. Matematikai, gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége a mindennapok problémáinak megoldása érdekében. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzuk. A matematikai kompetencia kialakulásában, hasonlóan más területekhez, az ismeretek és a készség szintű tevékenységek egyaránt fontos szerepet töltenek be, különösen fontos az alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján; valamint a matematikai eszköztudás szerepének kiemelése a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén.

A magabiztos számolni tudásra alapozva a hangsúly a folyamaton és a tevékenységen, valamint a tudáson van. A matematikai kompetencia, különböző szinteken magában foglalja a matematikai gondolkodásmód alkalmazásának képességét és az erre irányuló hajlamot (logikus és térbeli gondolkodás), valamint az ilyen jellegű megjelenítést (képletek, modellek, szerkezetek, grafikonok, táblázatok). A matematika terén szükséges ismeretek magukban foglalják a számok, a mértékek és szerkezetek, az alpműveletek és az alapvető matematikai megjelenítési formák alapos ismeretét, a matematikai fogalmak és koncepciók és azon kérdések létének ismeretét, amelyekre a matematika válasszal szolgálhat. Az egyénnek rendelkeznie kell azzal a készséggel, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat a mindennapok során, otthon és a munkahelyen (pl. pénzügyi készségeket), valamint követni és értékelni tudja az érvek láncolatát. Az egyénnek képesnek kell lennie arra, hogy matematikai úton indokoljon, megértse a matematikai bizonyítást és a matematika nyelvén kommunikáljon, valamint megfelelő segédeszközöket alkalmazzon, ideértve a statisztikai adatokat és

grafikonokat. A matematika terén a pozitív attitűd az igazság tiszteletén és azon a törekvésen alapszik, hogy a dolgok okát és azok érvényességét keressük.

16.4. Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségelték kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amelynek megfelelő szintje lehetővé teszi, hogy megfelelő ismeretek és módszerek felhasználásával leírjuk és magyarázzuk a természet jelenségeit és folyamatait, bizonyos feltételek mellett előre jelezve azok várható kimenetelét is. Segít abban, hogy megismerjük, illetve megértsük természetes és mesterséges környezetünket, és ennek megfelelően irányítsuk cselekedeteinket.

Ahhoz, hogy a természettudományos kompetencia definíciójában megfogalmazott elvárásoknak megfelelően végezzük fejlesztőmunkánkat; nagyon pontos ismereteket kell kialakítani a tanulóknak a természeti világ működésének alapelveiről, valamint az emberi tevékenység természetére gyakorolt hatásáról.

Az alapvető természettudományos ismeretek megalapozása során a következő készségeket, képességeket kell fejleszteni a tanulóknak:

- Szövegértelmező képesség – értő olvasás
- Helyes szakkifejezések használatának képessége
- Egyszerű sémarajzok készítése
- Megfigyelőképesség
- Ábraelemző-képesség
- Feladatmegoldások készség szinten
- Oksági összefüggések értelmezésének képessége
- Problémafeltáró és problémamegoldó képesség
- Kritikai gondolkodás – ítéletalkotás
- Döntéshozó képesség

16.5. Digitális kompetencia

A digitális kompetencia része a digitális technológiák tanuláshoz, munkához és a társadalomban való részvételhez történő magabiztos, kritikus gondolkodáson alapuló és felelős használata, illetve az ezekkel kapcsolatos elköteleződés. Idetartozik az információ- és adatkezelés terén való jártasság, a kommunikáció és az együttműködés, a digitális tartalmak

előállítására (ideértve a programozást is), a biztonság (ideértve a digitális jólétet és a kiberbiztonsággal kapcsolatos kompetenciákat is), valamint a problémamegoldási képesség.

Az egyéneknek tisztában kell lenniük azzal, hogy a digitális technológiák hogyan állíthatók a kommunikáció, a kreativitás és az innováció szolgálatába, továbbá ismerniük kell az általuk kínált lehetőségeket, a korlátaikat, a hatásaikat és a használatukban rejlő kockázatokat. Fontos, hogy tisztában legyenek a kialakulóban lévő digitális technológiák mögött meghúzódó általános elvekkel, eljárásokkal és logikával, valamint ismerjék a különböző eszközök, szoftverek és hálózatok alapvető működését és használati módját. Fontos az is, hogy kritikus gondolkodással álljanak a digitális eszközök által elérhetővé tett információk és adatok érvényességéhez, megbízhatóságához és hatásához, valamint, hogy ismerjék a digitális technológiák használatával kapcsolatos jogi és etikai elveket is.

Az egyéneknek képesnek kell lenniük a digitális technológiákat az aktív polgári szerepvállalásuk és társadalmi beilleszkedésük, a másokkal való együttműködés, valamint a személyes, társadalmi és gazdasági célok elérését segítő kreativitás szolgálatába állítani. A készségek közé tartozik a digitális tartalmak felhasználására, elérésére, szűrésére, értékelésére, létrehozására, programozására és megosztására való képesség is.

Az egyéneknek képesnek kell lenniük az információk, adatok, tartalmak és digitális identitások kezelésére és védelmére, valamint a szoftverek, az eszközök, a mesterséges intelligencia és a robotok felismerésére és hatékony alkalmazására. A digitális technológiák és tartalmak használatához a kialakulásukkal szembeni körültekintő és kritikus, ugyanakkor kíváncsi, nyitott és előrettekintő attitűdre van szükség. Mindazonáltal ezen eszközök használata etikus, biztonságos és felelős hozzáállást is igényel.

16.6. Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia egy képességrendszer, melynek birtokában a személy képes lesz olyan módon viselkedni, amely biztosítja számára a kedvező kimenetet a különböző társas helyzetekben. Úgy tudja elérni személyes céljait, hogy közben pozitív kapcsolatot képes fenntartani a környezetével. A személyes, értékorientációs és szociális kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

A személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, valamint a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. Az állampolgári kompetencia lehetővé teszi, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan vegyünk részt a közügyekben. Különös hangsúlyt kap a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallásnyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló

magatartást magába foglalja. A tanulóban tudatosodjon, hogy az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen.

16.7. Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A vállalkozói készség a lehetőségek és az ötletek kiaknázására és mások számára értékke alakítására vonatkozó képességet jelenti. Alapját a kreativitás, a kritikus gondolkodás és a problémamegoldó készség, a kezdeményezőképeség és a kitartás, valamint a kulturális, társadalmi vagy gazdasági értékkel bíró projektek tervezése és irányítása érdekében másokkal együttműködő munkavégzés képezi. Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeretek, készségek és attitűdök. A vállalkozói készséghez szükség van annak ismeretére, hogy különböző helyzetek és lehetőségek állnak rendelkezésre ahhoz, hogy az ötleteket egyéni, társas vagy szakmai tevékenységek keretében megvalósítsuk, továbbá ismerni kell e helyzetek és lehetőségek keletkezésének módját.

Az egyéneknek ismerniük kell a projektek tervezésének és vezetésének módszereit, amelyek magukban foglalnak folyamatokat és erőforrásokat is. Rendelkezniük kell közgazdasági ismeretekkel, valamint tisztában kell lenniük a munkáltatókat, a szervezeteket, illetve a társadalmat érintő társadalmi és gazdasági lehetőségekkel és kihívásokkal is. Ismerniük kell továbbá az etikai elveket, és tudatában kell lenniük saját erősségeiknek és gyengeségeiknek.

A vállalkozói készségek alapját a kreativitás jelenti, amely magában foglalja a képzelőerőt, a stratégiai gondolkodást és a problémamegoldó képességet, valamint a kritikus és konstruktív gondolkodást a kreatív folyamatok és az innovatív megoldások létrehozása során. Magukban foglalják az önálló és a másokkal együttműködve csapatban való munkavégzésre, az erőforrások (humán és tárgyi erőforrások) mozgósítására, valamint a tevékenységek fenntartására való képességet. Idetartozik a költségekkel és értékekkel kapcsolatos pénzügyi döntéshozatalra való képesség is.

Kulcsfontosságú a másokkal való hatékony kommunikáció és tárgyalás képessége, valamint a bizonytalanság, a kétértelműség és a kockázatok megalapozott döntéshozatal során szükséges kezelésének képessége is. A vállalkozói attitűd jellemzője a kezdeményező és felelősségvállaló beállítottság, a proaktivitás, az előretekintő hozzáállás, a bátorság és kitartás a célok elérésében. Magában foglalja a mások motiválására és ötleteik elismerésére irányuló vágyat, az empátiát, az emberekről és a világról való gondoskodást, valamint a folyamat során etikus magatartás tanúsítása iránti felelősség elfogadását.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újításra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

16.8. Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság az elképzelések, élmények és érzések különböző művészeti ágakon, így a zenén, az előadó-művészetben, az irodalmon és a képzőművészetben keresztül kifejezésében fontos szerepet tölt be. A kulturális tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája magában foglalja annak megértését és tiszteletben tartását, ahogyan az ötletek és jelentések kreatív módon kifejezésre és közlésre kerülnek a különböző kultúrákban, a művészetek és a kultúra egyéb formáin keresztül.

Ide tartozik az is, hogy az ember saját ötleteit, valamint a társadalomban elfoglalt helyét vagy szerepét sokféle módon és helyzetben át tudja látni, létre tudja hozni és ki tudja fejteni. Ehhez a kompetenciához szükség van a helyi, nemzeti, európai és globális kultúrák és kifejezések ismeretére, ideértve e kultúrák nyelvét, örökségét és hagyományait, kulturális termékeit, továbbá szükség van még annak megértésére, hogy ezek a kifejezések hogyan hatnak egymásra és az egyén elképzeléseire.

E kompetencia magában foglalja az ötletek alkotó, résztvevő és közönség közötti kommunikálására szolgáló különböző módok megértését írott, nyomtatott és digitális szövegekben, színházi előadásokban, filmekben, táncelőadásokban, játékokban, a művészet és design terén, zenében, szertartásokban és építészetben, ahogy a több formai nyelvet ötvöző alkotásokban is. Szükség van hozzá annak megértéséhez, hogy az ember személyisége hogyan fejlődik egy kulturálisan sokszínű világban, valamint a művészetek és a kultúra más megnyilvánulási formái hogyan járulhatnak hozzá világszemléletünkhöz és világunk formálásához.

A készségek magukban foglalják a szimbolikus és absztrakt ötletek, élmények és érzelmek empátiával történő kifejezésére és értelmezésére való képességet, valamint annak képességét, hogy mindezt számos művészeti ágban és a kultúra egyéb megnyilvánulási formáiban tegyék meg. A készségek közé tartozik a személyes, társadalmi és gazdasági értékteremtés lehetőségeinek a művészeteken és a kultúra egyéb megnyilvánulási formáin keresztül beazonosításának és felismerésének képessége, valamint a kreatív folyamatokban önállóan és másokkal együtt történő részvételre való képesség is. Fontos, hogy nyitott hozzáállást és tiszteletet tanúsítsunk a kulturális kifejezőmód sokszínűsége iránt, valamint etikus és felelős módon kezeljük a szellemi és a kulturális tulajdonjogokat. A pozitív hozzáállás részét képezi a világgal kapcsolatos kíváncsiság, az új lehetőségek elképzelése iránti nyitottság, valamint a kulturális élményekben való részvételre való hajlandóság is.

16.9. Hatékony, önálló tanulás

A tanulási kompetencia az önreflexióra, a hatékony idő- és információkezelésre, a másokkal konstruktív módon történő együttműködésre, az alkalmazkodási képesség fenntartására, valamint a tanulás és a karrier kézben tartására való képességet jelenti. Idetartozik a bizonytalan és bonyolult helyzetek kezelésére, a tanulás módszerének elsajátítására, a személyes fizikai és érzelmi jólétről való gondoskodásra, valamint a másokkal való együttérzésre és a konfliktusok kezelésére való képesség is.

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való

hatékony gazdálkodást. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását, a képességek együttesére támaszkodó készségeit a legkülönbözőbb helyzetekben alkalmazza tanulási és képzési folyamataiban, otthon, valamint a munkában egyaránt.

Az ehhez a kompetenciához kapcsolódó elengedhetetlen ismeretek, készségek és attitűdök: A sikeres interperszonális kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a különféle társadalmakban és környezetben általánosan elfogadott viselkedési és kommunikációs szabályok megértése. A személyi, szociális és tanulási kompetencia szükségessé teszi az egészséges elme, test és életmód mibenlétének ismeretét is. Idetartozik az is, hogy ismerjük a számunkra bevált tanulási stratégiákat, azt, hogy milyen kompetenciákat kell fejlesztenünk, és milyen módjai vannak a kompetenciafejlesztésnek, továbbá az oktatási, képzési és karrierlehetőségek, valamint a rendelkezésre álló útmutatás és támogatás megtalálásának.

A készségek között szerepel a saját képességek meghatározására, az összpontosításra, a bonyolult helyzetek kezelésére, a kritikus gondolkodásra és a döntéshozatalra való képesség. Idetartozik a másokkal együttműködésben és az önállóan történő tanulásra és munkavégzésre, a tanulási folyamat megszervezésére és az abban való kitartásra, a tanulás értékelésére és megosztására, szükség esetén segítség kérésére, valamint a karrier és társas interakciók hatékony kezelésére való képesség. Az egyéneknek ellenállóképesnek kell lenniük, és ismerniük kell a bizonytalanság és a stressz kezelésének módját. Képesnek kell lenniük továbbá konstruktív módon kommunikálni a különböző környezetekben, csapatban dolgozni és tárgyalni.

Idetartozik a toleráns magatartás, a különböző nézőpontok kifejezése és megértése, valamint a bizalom megteremtésére és az empátia tanúsítására való képesség is. A kompetencia azon alapul, hogy az egyén képes-e pozitívan hozzáállni a személyes, szociális és fizikai jólétéhez, valamint az egész életen át tartó tanuláshoz. A kompetencia alapját az együttműködés, a magabiztosság és az integritás attitűdje képezi. Ez magában foglalja a mások tiszteletét, valamint azt, hogy fel legyünk készülve mind az előítéletek leküzdésére, mind pedig a kompromisszumkötésre.

Az egyéneknek képesnek kell lenniük célokat azonosítani és meghatározni, motiválni önmagukat, valamint alkalmazkodóvá és magabiztossá válni ahhoz, hogy sikerrel vegyenek részt az egész életen át tartó tanulásban. A problémamegoldó attitűd egyaránt támogatja a tanulást és az egyén azon képességét, hogy akadályokat szüntessen meg és változásokat kezeljen. Idetartozik annak vágya, hogy az előzetesen tanultakat és az élettapasztalatokat alkalmazzuk, valamint az élet különböző területein való tanulás és fejlődés lehetőségeinek keresésére irányuló kíváncsiság.

17. VÁLASZTOTT KERETTANTERV

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart és két részre tagolódik: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó, és az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozatra.

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbi kerettantervekre épül. A 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet 5/A. § alapján kiadott NAT-hoz kapcsolódó kerettantervek:

- Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyama számára
- Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

18. A KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÓRASZÁMAI, IDŐKERETEI A NAT 2020 SZERINT

A NAT2020 szerinti műveltségi területek és ahhoz kapcsolódó tantárgyak az alábbiak.

- Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület: irodalom, magyar nyelv
- Matematika műveltségi terület: matematika
- Történelem és állampolgári ismeretek: történelem, állampolgári ismeretek
- Idegen nyelv: első idegen nyelv (angol)
- Etika/Hit- és erkölcsstan: etika / hit- és erkölcsstan
- Természettudomány és földrajz: környezetismeret, természettudomány, fizika, biológia, kémia, földrajz
- Művészetek: ének-zene, vizuális kultúra, dráma és színház
- Technológia: technika és tervezés, digitális kultúra
- Testnevelés és egészségfejlesztés: testnevelés
- Közösségi nevelés: osztályfőnöki

Óraterv a helyi tantervhez. Tanulói kötelező	1–4. évfolyam			
	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Műveltségi területek / Tantárgyak				
Magyar nyelv és irodalom				
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika				
Matematika	4	4	4	4
Idegen nyelv				
Első élő idegen nyelv (Angol)	1*	1*	1*	3*
Etika / Hit- és erkölcsstan				
Etika / Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz				
Környezetismeret			2*	2*
Művészetek				
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technológia				
Technika és tervezés	2*	2*	1	1
Digitális kultúra			1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés				

Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

*szabadon tervezhető órakeret terhére (1 óra)

Óraterv a helyi tantervhez. Tanulói kötelező	5–8. évfolyam			
	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Műveltségi területek / Tantárgyak				
Magyar nyelv és irodalom				
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4*	4*
Matematika				
Matematika	4	4	4*	4*
Történelem és állampolgári ismeretek				
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Hon- és népismeret	1			
Idegen nyelv				
Első élő idegen nyelv (Angol)	3	3	3	3
Etika / Hit- és erkölcsstan				
Etika/ Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz				
Fizika			2	1
Kémia			1	2
Biológia			2	1
Földrajz			1	2
Természettudomány	2	3*		
Művészetek				
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház		1		
Technológia				
Technika és tervezés	1	1	1	
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés				
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés				
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	30	30

*szabadon tervezhető órakeret terhére (+1 óra)

19. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

- A Galgamácsai Fekete István Általános Iskola nevelőtestülete az intézményben folyó nevelő-oktató munka során a hivatalosan tankönyvvé nyilvánított taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, szöveggyűjtemény, szótár, atlasz, kislexikon) használja. Fontos, hogy a tankönyvek szakmailag hiteles tananyagot

közvetítsenek az életkori sajátosságok, valamint a tantervi célok és követelmények maximális figyelembevételével.

- A nyomtatott taneszközök beszerzése az iskola, az egyéni taneszközök beszerzése a szülők kötelezettsége a tanév kezdetére.
- A taneszközök segítségével legyen teljesíthető a helyi tanterv követelményrendszere.
- Új taneszközök bevezetésének feltétlenül a nevelő-oktató munka minőségét, hatékonyságát kell növelnie.
- A pedagógiai fejlesztésekhez meghatározott taneszközökre van szükség.
- Az tankönyveket gazdagság és változatosság jellemezze a szövegek forrását, típusait és műfaját tekintve. A szövegek kínáljanak lehetőséget a nemzeti hagyományok közvetítésére és más kultúrák megismerésére is. Az igényes szövegválasztás, szöveggondozás sikerrel járulhat hozzá az olvasás megszerettetéséhez, az olvasóvá neveléshez.
- A tanulók munkáltatását biztosító taneszközök sok és sokféle motiváló, játékos, mozgásos feladatot tartalmazzanak. A gyakorlatok mennyisége és nehézségi foka nyújtson lehetőséget a differenciált jártasság-, képesség- és készségfejlesztésre, a felzárkóztatásra, a tehetséggondozásra.
- A tankönyvek folyamatos lehetőséget kínáljanak beszédművelésre, a szóbeli kommunikációs készség, az önálló ismeretszerzés fejlesztésére.
- A tankönyvek szemléltető szövegei, utasításszövegei nyelvileg, helyesírási szempontból kifogástalanok legyenek.
- A tankönyvek megjelenésükkel is motiválják a gyermekeket olvasásra, az anyanyelvvel való foglalkozásra, a gyakorlatok jól tagoltak, áttekinthetők legyenek. A taneszközök legyenek alkalmasak a mindennapi munkára, a könyvek tartós kivitelben készüljenek.
- A taneszközök lehetőleg tartalmazzanak tanulás-módszertani tudnivalókat.

A köznevelési törvény alapján az elsőtől a nyolcadik évfolyamig az állam biztosítja, hogy a tanuló számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre. Ezt az iskola könyvtárából biztosítjuk tanulóink számára.

20. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályait táblázatos formában készítettük el.

Fejlesztési területek – nevelési célok	Megvalósítási keretek	Felelős
Erkölcsei nevelés	Önálló tantárgyban, de fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai	kiemelten: etika/hit- és

	keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások.	erkölcstan tanár, tanítók de: valamennyi pedagógus
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	Tantárgyakba integrálva – elsősorban: magyar nyelv és irodalom; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; hon- és népismeret. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, ünnepségek	kiemelten a szaktárgyak tanárai de: valamennyi pedagógus
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	A történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tantárgyba integrálva. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások. Kiemelten a diákönkormányzat (DÖK) működtetése.	kiemelten a történelem tanár és DÖK segítő pedagógus de: valamennyi osztályfőnök
Önismeret és társas kultúra fejlesztése	KIP órákon valamennyi tantárgyban. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, kiemelten a táblajáték.	valamennyi pedagógus
Családi életre nevelés	Alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit.	osztályfőnökök, etika/hit- és erkölcstan tanár
Testi és lelki egészségre nevelés	Beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba. Fejlesztési helyzeteket	elsősorban osztályfőnökök

	nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, kiemelten a projektek.	de: valamennyi pedagógus
Feladatvállalás másokért, önkéntesség	Alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, kiemelten a projektek.	elsősorban osztályfőnökök de: valamennyi pedagógus
Fenntarthatóságra, környezettudatosságra nevelés	Beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, kiemelten a projektek.	elsősorban a természet-tudományos tantárgyakat oktatók de: valamennyi pedagógus
Pályaorientáció	Alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak a GKP órák és lehetőség esetén a gyárlátogatások.	osztályfőnökök
Gazdasági és pénzügyi nevelés	1-8. évfolyamon különböző tantárgyakba integrálva.	szaktanár tanítók
Médiatudatosságra nevelés	Beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai	valamennyi pedagógus

	foglalkozások, kiemelten a projektek.	
A tanulás tanítása	Beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba. Fejlesztési helyzeteket nyújtanak az osztályfőnöki órák felső tagozatban és a nem tanórai keretek között folyó egyéb iskolai foglalkozások, kiemelten a projektek.	valamennyi pedagógus

21. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

Tanítási órák célja:

- A tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása
- Általános testi képességek fejlesztése
- A helyi tantervben előírt mozgásanyag elsajátítása
- Tartásjavító gyakorlatok rendszeres végeztetése prevenciós céllal
- A fizikai képességek felmérése
- Differenciált foglalkozás: a kiváló testi képességekkel rendelkező tanulók teljesítményének átlag fölé emelése, valamint a gyengébb képességű tanulók fejlesztése
- A fenntartó lehetőségei szerint 3 vagy 4. osztályban évi 36 óra úszásoktatás

Iskolánk a mindennapos testedzést a kötelező tanórai foglalkozások, az iskolai sportköri (ISK) foglalkozások keretében úgy szervezi meg, hogy a tanulók részére biztosítsa naponta legalább negyvenöt perc időtartamban a testmozgás, sportolás lehetőségét.

Iskolánkban a következő szakcsoportok működnek

- Labdarúgás
- Kézilabda

ISK feladata:

- Az ISK a tanórai órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, testmozgás lehetőségét
- Sportági ismeretek közvetítésén keresztül a gyermek alkati, pszichikai tulajdonságainak leginkább megfelelő sportág kiválasztása
- Sportágak mozgásanyagának magasabb szintű megismerése
- Diákolimpiákon (városi, megyei, területi, országos) való részvétel
- A tanulók rendszeres versenyeztetése

Mindenképpen szükséges, hogy a testnevelő a testnevelést tanító alsós pedagógusokkal, valamint a testmozgás-program megvalósításába bevont többi szaktanárral közösen dolgozza ki a szakmailag megfelelő testmozgás-programot. A testnevelési órák és szabadidőből mozgásra fordított foglalkozások arányosan legyenek beosztva a hét minden napjára.

A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ PEDAGÓGUSOK KÖZÜL TÖRTÉNŐ VÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Az iskola — a tanórai foglalkozások mellett — a tanulók érdeklődése, igényei szerint tanórán kívüli foglalkozásokat szervez.

Tanórán kívüli foglalkozások

- Egész napos iskolai foglalkozások, KAP alprogrami foglalkozások
- Az iskolai sportkör
- A tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokságok, iskolák közötti versenyek, bajnokságok, diáknapi.
- Az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozás, így különösen a tanulmányi kirándulás, környezeti nevelés, a kulturális, illetőleg sportrendezvény.

Az osztályok számára tanulmányi kirándulás szervezhető tanítási idő alatt és a tanítási órák után is, amennyiben a kirándulás költségeit az iskola pályázati forrásból vagy egyéb támogatásból finanszírozni tudja. A kirándulás programjának kapcsolódnia kell a helyi tantervben rögzített tananyaghoz, vagy az iskola nevelési céljaihoz.

Az osztályok számára osztálykirándulás szervezhető tanítási órák után, amennyiben a kirándulás költségeit vállalják a szülők. Az osztálykiránduláson a tanuló részvétele nem kötelező.

Színház-, mozi- sport- és hangverseny-látogatásokat valamennyi tanuló számára szervezünk évente több alkalommal. A szervezésben részt vesz a diákönkormányzat is. A résztvevőknek vagy vállalniuk kell a költségeket, vagy az iskola pályázati forrásból vagy egyéb támogatásból finanszírozza azokat.

A kulturális- és sportversenyeket az éves munkatervünkben tervezzük. A tervezett versenyek költségeit (nevezési díj, utazás) vagy a résztvevők vagy előzetes egyeztetés után a fenntartó vállalja.

Idegen nyelvek

Amennyiben az osztálylétszám meghaladja a 27 főt, és a nyelvtanárok óraszámja lehetővé teszi új csoport indítását, valamint a fenntartó engedélyezi az osztály két csoportra bontható.

Szakkörök, sportkörök

A választható tanórán kívüli foglalkozásokra a tanév elején jelentkeznek a tanulók. A foglalkozást akkor indítjuk, ha a jelentkezők száma eléri a 14 főt. A jelentkezés egy tanévre szól, a részvétel a jelentkezés elfogadásától kezdve egész évben kötelező.

Pedagógusok

Iskolánkban nincs lehetőség a pedagógusok közül való választásra.

22. DÉLUTÁNI TANULÓI CSOPORTSZERVEZÉS ELVEINEK MEGHATÁROZÁSA

Törekszünk arra, hogy a délutáni tanulói csoportok egy-egy évfolyam tanulóiból alakuljanak. Ha a jelentkezők létszáma nem éri el a tanulócsoporthoz előírt minimum létszámot, akkor az 1-2. és a 3-4. osztályok tanulóit, valamint a felsőbb évfolyamokat vonjuk össze egy-egy csoportba.

A tanórákat követő délutáni foglalkozások sokszínűségével motiváljuk a tanulókat arra, hogy vegyék igénybe a foglalkozások nyújtotta lehetőségeket. A házi feladatok elkészítésének és a tanulásnak segítése miatt a szülők is támogatják, hogy gyermekük a délutáni foglalkozás végéig maradjon az iskolában.

23. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA

A tanulók tanulmányi munkájának, szorgalmának, magatartásának folyamatos ellenőrzése és értékelése minden pedagógus joga és kötelessége, az iskolai nevelő-oktató tevékenység kitüntetett része.

- 1. osztályban, valamint a 2. év félévkor az iskola szóveges formában értékeli minden tantárgy esetében, milyen mértékben sikerült a tanulónak előre haladnia, kiemelve az erősségeit, gyengeségeit. A 2. év végén már osztályzattal minősítünk. A szóveges értékelés feladata az, hogy a gyermek személyiségében olyan hatást érjen el, hogy általa egy pozitív folyamat induljon meg, amely a tanulási motivációját fokozza. Így csökkenthető, illetve elkerülhető a teljesítményszorongás, nem táplálja a gyerekek közötti konkurenciaharcot, pozitívan befolyásolhatja a pedagógus – gyerek – szülő viszonyt.
- Az írásbeli értékelés egyénre szabott fejlődési állapotjelentés, helyzetelemzés.
- A követelmények teljesítési szintjei alapján történik a korrekció és a továbbhaladáshoz szükséges anyagok kijelölése.
- Az értékelés a különböző színvonalú teljesítmények fejlesztésének legjobb lehetőségeit szolgálja.

A tanárok személyre szólóan és az összes szubjektív feltételt is figyelembe véve fogalmazhatják meg visszajelzéseiket. A minősítés ezzel szemben befolyásolja a tanulók későbbi életpályáját, ezért annak pontosan, mindenkit ugyanazzal a mércével mérve kell tükröznie a tanulók tudását.

A folyamatos ellenőrzés és értékelés pedagógiai célját csak akkor éri el, ha igazságos, tárgyilagos és nem utolsó sorban jóindulatú.

A legfontosabb a tanuláshoz való pozitív attitűd kialakítása, hogy a tanulók megtanuljanak, és szeressenek tanulni, a tanulás életük részévé, szívesen végzett tevékenységgé válják.

Az értékelés módja, formái

Értékelés osztályzattal

Az érdemjegyek és osztályzatok a 2. évfolyam második félévétől minden tantárgy esetében: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). Az egyes tantárgyak értékelési elvei a helyi tantervi részben megtalálhatók.

Jeles dicsérettel (5): Egy tantárgy év végi és félévi értékelésekor használatos, jeles tantárgyi értékelés dicsérettel. Az adott tantárgyból a szaktanár döntése alapján adható a tanuló éves tanulmányi és egyéb tevékenysége alapján

Jeles (5): ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz a tanuló, ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindazt alkalmazni is képes. Szóban és írásban szabatosan fogalmaz, lényegre mutatóan definiál, saját szavaival is visszaadja a szabályt, az összefüggéseket.

Jó (4): ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak, kisebb hibákat vét.

Közepes (3): ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával eleget tesz. Nevelői segítségre, javításra kiegészítésre szorul többször is. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni, gyakorlati tevékenységében kissé bizonytalan, feleleteiben rövid mondatokat alkalmaz.

Elégséges (2): ha a tantervi követelményeknek csak nevelői útbaigazításokkal, hiányosságokkal tesz eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártasságokkal rendelkezik. Csak egyszavas, vagy tömondatos válaszokat ad, gyakorlati tevékenysége bizonytalan.

Elégtelen (1): ha a tantervi követelményeket nevelői útbaigazítással sem teljesíti. A minimum követelményeket nem tudja, képtelen önálló feladatvégzésre, gyakorlati tevékenysége segítséggel is eredménytelen.

A tanulók mindennemű tevékenységét (teljesítményét) értékeljük, de nem minden esetben osztályozzuk. Az osztályzatokat viszont minden esetben szóban is, konkrétan, tárgyyszerűen szöveges indoklással egészítjük ki.

Az értékeléssel a sokoldalúan fejlett személyiség gyarapodását segítjük elő. A tanuló tudja, értse, milyen teljesítményt nyújtott, mire képes, mik a hiányosságai, hogyan tudja ezeket megszüntetni.

A tanulók előmenetelének folyamatos értékelése végett minden tanulónak heti egy órás tantárgy esetén félévente legalább három, két órás tantárgy esetén legalább félévente öt, ettől több órás tantárgy esetén legalább félévente nyolc érdemjeggyel kell rendelkeznie.

A tanuló évközi értékeléséről a szülőt a tanító, szaktanár a KRÉTA rendszeren keresztül tájékoztatja.

Az egységes értékelés érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért pontszámok érdemjegyre átváltása az alábbi arányok alapján történik. Indokolt esetben ettől a szaktanár eltérhet.

Teljesítmény	Érdemjegy
0 - 29 %	elégtelen (1)
30 - 49 %	elégséges (2)
50 - 74 %	közepes (3)
75 - 89 %	jó (4)
90-100 %	jeles (5)

24. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJA ELLENŐRZÉSÉNEK ÉS ÉRTÉKELÉSÉNEK DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI

A szaktárgyi értékelés alkalmával általában a diákok szóbeli vagy írásbeli teljesítményét vizsgáljuk; a képességek értékelésénél bonyolultabb magatartásokat is figyelembe veszünk. A pedagógiai értékelés funkciói sokrétűek. Az értékelés funkciója alapján az értékelési eljárások három alapvető típusát különböztetjük meg:

1. A diagnosztikus értékelés célja a helyzetfeltárás.
2. A formatív értékelés a visszacsatolással segíti a diákok tanulási tapasztalatszerzését.
3. A szummatív értékelés egy nevelési szakaszt lezáró minősítés.

A diagnosztikus értékelés a helyzetfeltárás eszköze, az „induló” tudás megállapítására szolgál. Diagnosztikus értékelésre kerül sor, amikor például új tanárként elkezdünk egy osztályt tanítani, vagy egy új anyagrészt tanításának megkezdésekor bizonytalan, hogy a diákok birtokában vannak-e az elsajátítandó anyagrészt megalapozó ismereteknek. A diagnózis alapján dönthetünk arról, hogy munkánkat hogyan kezdjük, illetve folytassuk a vizsgált tanulócsoporthoz. Az értékelés e típusa tehát a pedagógus tájékozódását szolgálja, így szerezhető meg a további munka megtervezéséhez szükséges információk. Ebből következik, hogy ilyen jellegű felmérésre nem adható érdemjegy, de a következtetéseket a diákokkal érdemes megosztani, mivel ettől az együttműködési hajlandóság növekedése várható.

A diagnosztikus értékelés lényege célzott kérdések, illetve feladatok megfogalmazása. A kérdéseket tervszerűen, a további céljaink ismeretében kell adni, hogy a válaszokból számunkra világos legyen az alapozó ismeretek szintje. Más értékelési típusokhoz hasonlóan a diagnosztikus felmérés is lehet szóbeli vagy írásbeli, de általában a szóbeli diagnosztikus eljárások több irányú hasznot hajtanak.

A formatív értékelést igen találóan formáló-segítő értékelésnek is nevezik, mivel a tananyag feldolgozása közben zajló segítségnyújtást tűzi ki célul. A diákok munkájának — helyesen tervezett és lebonyolított — szaktárgyi értékelése visszajelez a tanuló felé arról, hogy teljesítménye mennyire felel meg a tanár igényének; a tanárnak arról, hogy munkája mennyire eredményes; következtetést enged arra, hogy mely tevékenysége korrigálandó vagy hibás. E kétirányú jelzés révén szabályozza egyfelől a tanulást, másfelől a tanítás folyamatát. A gyakran megnyilvánuló nézeteltérésekkel szemben a formatív értékelés során adott érdemjegy nem minősíti a

diákat. A témakörök feldolgozása közbeni (formatív) értékelés nem ítélik meg, hanem segít, irányít. Mindezeket túl a formatív értékelés eredményei a szülőket is tájékoztatják arról, hogy gyermeke teljesítménye az elvárásunknak mennyire felel meg.

A szummatív értékelés összegző minősítést ad arról, hogy valamely tanulmányi szakasz, tanév vagy iskola végén a diák hogyan tett eleget a tanulmányi követelményeknek. A szummatív értékelés leggyakoribb formája a félévi és év végi osztályzat, valamint a vizsga. A visszacsatolás révén mindhárom értékelési típus elősegíti a pedagógiai tervezést. A szummatív értékelés esetén persze ennek következménye már esetleg az értékelt diákokat nem érinti, hiszen például a vizsgán nyújtott teljesítmények alapján eldönthetjük, hogy valamely anyagrészt a továbbiakban az addigától eltérő módon tanítunk majd, de ez a következtetés már csak a következő évfolyamok munkájának tervezését segíti.

25. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI, RENDJE

Szóbeli: az előző tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése néhány mondatos önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján.

Írásbeli: feladatlapok, tesztlapok, önálló írásbeli dolgozatok alapján. Az írásbeli számonkérés formái:

- év eleji ismétlő
- félévi felmérő
- év végi felmérő
- tájékozódó felmérő
- témazáró dolgozat
- írásbeli felelet
- projektmunka
- képességek, készségek mérése:
- iskolán belül
- országos mérések

A mérések eredményeit mindig a lehető legteljesebben kielemezzük, hogy felhasználhassuk a további célok meghatározásához.

Gyakorlati: a gyakorlottság mérése azokban a tantárgyakban, illetve témakörökben, ahol a tanulóknak megfelelő lehetősége volt a gyakorlati ismeretek megszerzésére.

Érdemjegyek tanulmányi rendszerben rögzítésének határideje: A tanulók érdemjegyeit a pedagógus az értékeléssel, közléssel azonos héten rögzíti a tanulmányi rendszerben.

Az iskolai írásbeli beszámoltatások rendje és korlátai

Az írásbeli felelet idejéről és témájáról a pedagógus előre nem köteles tájékoztatni a tanulókat.

Egy tanítási napon az osztályközösség csak kettő témazáró dolgozatot írhat, melynek időpontját a tanár 1 héttel előre közli a tanulókkal, rögzíti a KRÉTA-ban. A tanárnak minden dolgozatot

két héten belül ki kell javítania és az érdemjegyeket az elektronikus naplóban rögzíteni. Témazáró dolgozat pótlásáról és annak időpontjáról a szaktanár dönt.

26. AZ OTTHONI, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

- Mind az írásbeli, mind a szóbeli házi feladatokat a gyermek életkori sajátosságaihoz, teljesítőképességéhez kell igazítani, hogy képes legyen segítség nélkül, vagy némi segítséggel maga megoldani. Így valóban elérheti igazi célját, a készségfejlesztést.
- Csak olyan feladatot adunk, amit önállóan vagy kevés segítséggel képes a gyermek megoldani.
- Differenciált házi feladatot adunk. Még az azonos korosztályba tartozó tanulóknál is figyelembe kell venni eltérő értelmi képességüket, munkatempójukat, pszichés terhelhetőségüket. Feladat adásánál különösen tekintettel vagyunk a sajátos nevelési igényű tanulóakra.
- Az írásbeli feladatok megoldására fordítandó idő összességében ne haladja meg a leggyengébb tanulóknak sem a napi 1 órát.

A házi feladat formái:

- írásbeli
- szóbeli
- kutatómunka
- gyűjtőmunka
- projektmunka

A tanulás támogatása

- A házi feladat adásakor a feladat megbeszélése, értelmezése.
- Az órai munkára épülő feladatok adása.
- Differenciált feladatok adása, a gyengébbekkel közös megoldási terv készítése.
- Fogalmak tisztázása.
- Lényeges dolgok kiemelése a tankönyvben, szómagyarázat, vázlatkészítés, kifejezés magyarázat.
- Gyűjtőmunka – adatgyűjtés: megmondani, hol találja a hozzátartozó kiegészítő anyagot.
- Vázlatkészítés fogalmazásban, a logikai kapcsolatok megbeszélése.
- Eszközök alkalmazásával tapasztalatszerzés, konkrét ismeretszerzés, szemléltetés.
- Tanulási terv javaslat – tanulja meg beosztani az idejét.
- Gyakorlás párokban – csoportban.
- Egy feladat elvégzéséhez: időmegszabás.
- Memóriafejlesztés.

- Tevékenykedtetés, lehetőleg mindenhez tudjon a tanuló eszközt használni.
- Állandó biztatás, dicséret, értékelés személyre szólóan óra végén is.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel a tanulmányi előrehaladás érdekében.
- Világos feladat-meghatározás.
- Életkornak megfelelő feladatok adása.
- Motiválás szorgalmi feladatokkal, ösztönzés.
- Segítség nyújtása a tanítási órán kívül (elektronikus formában)

27. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK ELVEI, FORMÁI

Azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját kiemelkedően végzi, aki kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola dicséretben részesíti, illetve a „Hónap Tanulója” díjjal jutalmazza.

Az iskola ezen túlmenően jutalmazza azt a tanulót, aki

- eredményes kulturális tevékenységet folytat
- kimagasló sportteljesítményt ér el
- a közösségi életben tartósan jó szervező és irányító tevékenységet végez.

Írásbeli dicséretnek:

- szaktanári
- osztályfőnöki
- igazgatói
- nevelőtestületi

Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. A tanulók a tanév végén könyvvel, oklevéllel jutalmazhatók.

A jutalmak odaítéléséről – pedagógusok és az osztályközösség javaslatának meghallgatása után – a nevelőtestület dönt.

- Könyv és oklevél: példás szorgalmú, példás magatartású, valamennyi tantárgyból jeles értékelésű tanuló.
- Könyv és oklevél: példás szorgalmú, jó magatartású, valamennyi tantárgyból jeles értékelésű tanuló.
- Könyv és oklevél: példás vagy jó magatartású, jeles tanulmányi eredményű tanuló (1. évfolyamon kiválóan megfelelt, maximum 2 jól megfelelt értékeléssel, 2-8. osztályban 4,7 tanulmányi átlagtól).
- Könyv és oklevél: felső tagozaton példás vagy jó magatartásért, jó tanulmányi eredményért. (tanulmányi átlag 4,5 - 4,69)
- Könyv és oklevél: annak a 8. osztályos tanulónak, aki a 8 év alatt kiemelkedő közösségi munkát végzett.
- Könyv és oklevél: az a 8. osztályos tanuló, aki a 8 év alatt kiemelkedő tanulmányi munkát végzett.

- Könyv és nevelőtestületi dicséret: kiemelkedő tanulmányi eredményért (minimum 5 tantárgyi dicséret), versenyeredményért, nyelvvizsga megszerzésért, sporteredményért.
- Az országos versenyeken elért eredményeket a tanévzáró ünnepélyen az igazgató ismerteti.
- Tantestületi egyedi döntés

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi, kulturális versenyek győztese, az év tanulója, az év sportolója, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. Csoportos jutalmazási formák: jutalomkirándulás, kulturális hozzájárulás (hangverseny, színház, vagy kiállítás látogatásához).

28. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A tanulók magatartását és szorgalmát a 2. évfolyam 2. félévétől havonta érdemjeggyel, félévkor és tanév végén osztályzattal minősítjük. A minősítés bejegyzésre kerül az értesítőbe, illetve a bizonyítványba. Amely osztályokban több tanító / tanár tanít, a minősítést havonta az osztályban tanító nevelők közössége végzi. A félévi és év végi osztályzatoknál az osztályfőnök előterjesztése alapján a nevelőtestület dönt a többségi döntés elve alapján.

28.1. Magatartás minősítése

Magatartás	Példás	Jó	Változó	Rossz
Aktivitás, példamutatás	Igen magas fokú	Közepes	Gyenge	Negatív vagy romboló
A közösségi célok érdekeinek figyelembe vétele, munkában való részvétel	Igen Élen jár	Ellene nem vét Aktívan részt vesz	Ingadozó Közömbös	Szemben áll Érdektelen
Hatása a közösségre	Pozitív	Befolyást nem gyakorol	Nem árt	Negatív
Törődés társaival	Gondos, segítőkész	Segítőkész	Ingadozó	Közömbös, gátló
Házirend betartása	Betartja, arra másokat is ösztönöz	Betartja	Részben betartja	Sokat vét ellene

Viselkedés, hangnem	Kifogástalan	Kívánnivalót hagy maga után	Udvariatlan, nyegle	Durva, goromba
Fegyelmezettség	Nagyfokú	Megfelelő	Gyenge	Elégtelen

Magatartásból adott minősítés feltételei

Példás minősítést kap az a tanuló, aki

- közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő nyilvánításával, valamint példás viselkedésével elősegíti és társait is erre ösztönzi,
- szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne,
- a házirendet megtartja, társait is erre ösztönzi,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, megbízható, pontos, segítőkész.

Jó minősítést kap az a tanuló, aki

- részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, iskolai és iskolán kívüli viselkedése ellen általában nincs kifogás,
- a házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható, pontos.

Változó az a tanuló, aki

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel, de igyekszik javulni,
- a házirendet és egyéb szabályokat csak ismételt, állandó figyelmeztetéssel tartja be,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben nem udvarias és nem tisztelettudó,
- társai viselkedését közömbösen nézi, nem segít,
- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.

Rossz az a tanuló, aki

- munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai és iskolán kívüli viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be,
- közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek,
- a házirendet nem tartja meg ismételt figyelmeztetések ellenére sem,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tiszteletlen, udvariatlan, nyegle,
- fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik.

28.2. Szorgalom minősítése

<i>Szorgalom</i>	<i>Példás</i>	<i>Jó</i>	<i>Változó</i>	<i>Hanyag</i>
Tanulmányi munka	Igényes	Figyelmes	Ingadozó	Hanyag
Munkavégzés	Kitartó, pontos megbízható	Rendszeres	Rendszertelen	Megbízhatatlan
Általános tantárgyi munkavégzés	Mindent elvégez	Ösztönzésre dolgozik	Sok segítséget igényel	Feladatát nem végzi el
Többféle feladatot vállal-e?	Igen	Keveset	Ritkán	Nem
Tanórán kívüli információk felhasználása	Igen sokszor, rendszeresen	Előfordul	Ritkán	Egyáltalán nem

Szorgalomból adott minősítés feltételei

Példás

- Tanulmányi munkájában figyelembe kell venni életkörülménye helyzetét, képességek szintjét.
- Igényli tudása bővítését, céltudatos és ésszerűen szervezi meg munkáját. Munkavégzése pontos, megbízható.
- Minden tárgyban elvégzi feladatait.
- Önálló feladatmegoldásra képes.
- Kötelességtudata: magas fokú, munkatempója állandó, felkészült, figyel, érdeklődik.

Jó

- Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi. Az órákra lelkiismeretesen készül fel. Rendszeresen és megbízhatóan dolgozik.
- Ösztönző hatásokra: rendszeresen dolgozik és ellenőrzi önmagát. Tudja, hogy mihez kell segítséget nyújtania.
- Általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem árul el. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó

- Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan. Önállótlán, csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát.
- Munkája változékony jellegű. Szétszórtság jellemzi.

Hanyag

- Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.

- Nem hajlandó munkavégzésre.
- Nem törődik kötelességeivel.
- Érdektelenség, teljes közöny jellemzi.

Tanulmányi munkához való viszony:

Érdeklődés	Érdeklődő	Kitartó	Aktív	Folyamatosan aktivizálni kell
Munkavégzés	Tempósan dolgozik	Sokat jelentkezik	Lassú	Érdektelen
Kitartás	Hamar elfárad	Nem jelentkezik	Keveset jelentkezik	Állandóan ösztönözni kell
Tájékozottság	Korához képest nagyobb a tájékozottsága	Korának megfelelő a tájékozottsága	Korához képest jól tájékozott	Korához képest kevésbé tájékozott
Írásbeli munkája	Tiszta, rendezett, tetszetős füzet	Rendetlen, igénytelen füzet	Hibáit javítja	Hibáit nem javítja

Társaihoz való viszony

- barátkozó, segítőkész, kulturáltan beszél társaival, aktív tagja a közösségnek
- agresszív, durva, csúnyán beszél, csúfolódik
- verekedős, társait kritizálja
- magányos

Tanítóhoz való viszonya

- tisztelettudó, illedelmes, segítőkész, barátságos
- sértődékeny, visszabeszél, visszahúzódó, sokszor kell figyelmeztetni

Az a tanuló, aki félévkor vagy év végén egy vagy több tantárgyból elégtelen osztályzatot kap, nem lehet példás magatartású, szorgalmára pedig hanyag minősítést kap.

29. A TANULÓK MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI

A tanulók tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérése, értékelése, folyamatos ellenőrzése az iskolai nevelő-oktató munka egyik legfontosabb feladata.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyam követelményeit, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az iskola igazgatója, a szülő kérésére, legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt

tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

A tanuló első-harmadik évfolyamon idegen nyelv tantárgyból elért teljesítmény miatt nem utasítható évfolyamismétlésre, javítóvizsgára.

A 2. évfolyam második félévétől a 8. évfolyam végéig

- minden tantárgyból legalább az „elégéses” (2) év végi osztályzatot kell megszerezni a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a 2. évfolyam 2. félévétől 8. évfolyam végéig – legfeljebb három tantárgyból – a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet. Csak sikeres javítóvizsga esetén léphet a tanuló magasabb évfolyamra.

Osztályozó, illetve minősítő vizsgát tehet a nevelőtestület engedélyével az a tanuló, akinek

- az igazolt és igazolatlan mulasztás együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt nem értékelhető
- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott és emiatt nem értékelhető

Amennyiben az igazolatlan órák száma meghaladja a húsz tanórát, és az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségeknek, a nevelőtestület megtagadhatja az osztályozóvizsga letételét.

Értesítési kötelezettség:

Igazolatlan mulasztás	Értesít	Értesítendő	Következmények
1. óra/első alkalom vagy 45 percnyi késés	Osztály- főnök	Szülő	Felhívás a későbbi igazolatlan mulasztások következményeire
10. óra	Igazgató	illetékes gyámhatóság, kormányhivatal, gyermekjóléti szolgálat	A gyermekjóléti szolgálat az iskola bevonásával haladéktalanul tervet készít a mulasztás okának feltárására és a kiváltó okának feltárására és a kiváltó ok megszüntetésére.
30. óra	Igazgató	általános szabálysértési hatóság, gyermekjóléti szolgálat	A gyermekjóléti szolgálat közreműködik a gyermek szülőjének értesítésében.
50. óra	Igazgató	gyámhatóság, kormányhivatal (a gyermek tényleges tartózkodási helye szerinti)	

Az osztályozó vizsga tantárgyai:

1. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, technika és tervezés, angol nyelv, etika, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés
2. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, angol nyelv, technika és tervezés, etika, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés
3-4. évfolyamon:	magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, angol nyelv, technika és tervezés, etika, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, digitális kultúra
5-6. évfolyamon:	magyar nyelv, irodalom, matematika, angol nyelv, történelem, természettudomány, digitális kultúra, technika és tervezés, ének-zene, testnevelés, etika, vizuális kultúra
7. évfolyamon:	magyar nyelv, irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, digitális kultúra, földrajz, biológia, fizika, kémia, technika és tervezés, ének-zene, testnevelés, etika, vizuális kultúra
8. évfolyamon:	magyar nyelv, irodalom, matematika, történelem, angol nyelv, digitális kultúra, földrajz, biológia, fizika, kémia, ének-zene, testnevelés, etika, vizuális kultúra

30. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Azokban az osztályokban alkalmazunk bontást, ahol a tanulók létszáma eléri a 28 főt. Igyekszünk elérni, hogy a két csoport létszáma azonos, vagy majdnem azonos legyen.

Az egyéb foglalkozások szervezésénél 14 fő a minimum létszám.

31. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 81. § (1) a pontja alapján az iskola megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A méréseket minden évben a törvényi előírásnak megfelelően tartjuk.

Intézményünk a NETFIT tesztrendszerrel alkalmazza, mely a következő felmérő tesztekkel áll:

- Testösszetétel és tápláltsági állapot
- Ütmezett hasizom teszt
- Törzsemelés teszt
- Ütmezett fekvőtámasz teszt
- Kézi szorítóerő mérése
- Helyből távolugrás teszt
- Hajlékonysági teszt
- Állóképességi ingafutás teszt

A NETFIT® a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt rövidítése. A NETFIT® program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében. A NETFIT®-re azért van szükség, hogy létrejöjjön egy Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt, amely a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszközt jelent.

A NETFIT® újszerűsége többek között az alábbi területeken érhető tetten:

- a tudományos megalapozottságban
- a tanulók minősítésének kritériumorientált módszerében
- a személyre szabott visszajelentő és értékelő modulban
- az egészségközpontúságban
- a motoros tesztek ízület- és gerincvédelmet biztosító végrehajtásában
- pedagógiai alkalmazhatóságában
- online adatkezelő rendszerében.

A NETFIT® a következő tesztelési lehetőségeket biztosítja:

- kötelező, intézmény szintű fittségi tesztelés
- öntesztelés és önértékelés
- egyéni tesztelés
- az egyéni legjobb teljesítményt célzó tesztelés.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

1. Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

2. Aerob fittségi (állóképességi) profil:

- Állóképességi ingafutás teszt (20 méter) – aerob kapacitás

3. Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

4. Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A megújult mérési módszerhez és tartalmakhoz természetesen szükséges, hogy a vizsgálatokat támogató eszközök is a pedagógusok rendelkezésére álljanak. A Magyar Diáksport Szövetség projektjében ezért összeállította, és ingyenesen az iskolák rendelkezésére bocsátotta azt az eszközcsoportot, amelynek tartalma az alábbiak szerint foglalható össze:

- mérési útmutató
- hanganyag az ingafutás, hasprés és fekvőtámasz gyakorlatokhoz
- oktató DVD
- tesztek lebonyolításhoz szükséges eszközök (mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorítóerő-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedancia-analizátor)

A NETFIT az egészséges fittségi teljesítményértékek mellett (egészségzóna) – tesztől függően – további egy, illetve két zónát (tartományt) tartalmaz (“fejlesztés szükséges” és „fokozott fejlesztés szükséges” zóna).

32. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

32.1. Iskolán belüli együttműködés

Tanárok. Az iskola minden tanárának feladata, hogy egészség- és környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti- és egészségnevelés, illetve oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A kollégák tevékenységét tovább kell ösztönözni, támogatni, akik eddig még nem kapcsolódtak be az aktív munkába, azokat tanácsokkal kell ellátni, csoportmunkába kell bevonni. Így a tevékenységünk egyre hatékonyabbá válik. A közös munka áttekintése a környezetneveléssel foglalkozó munkacsoport vezetőjének feladata.

Diákok. Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon a környezetére, segítse otthonosabbá, egészségesebbé kialakítani, figyelmeztesse társait a kulturált és környezettudatos viselkedésre. Ebben a munkában kiemelt feladata van a diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló környezetvédő szakkörösöknek.

Tanárok és diákok. A diákok a környezeti és egészségügyi témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemléletmód kialakításában az erdei iskolának, a témanapjainknak, a hulladékgyűjtési akcióinknak, a jeles napok rendezvényeinek.

A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.

Tanárok és szülők. Az iskolai környezeti- és egészségnevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti- és egészségnevelési programjaink anyagi fedezetét – a lehetőségeiket figyelembe véve – a családok maguk biztosítják.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak. Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti- és egészségnevelési programunknak. Fontos feladatunk, hogy csökkentsük a papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtsük a hulladékpapírt, a nyomtatópatront, elősegítsük a papír-újrahasznosítást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószeret használunk. Ezek felkutatása, beszerzése az iskolatitkár feladata. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés kialakítása során a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

Iskolaorvos. Felügyeli a tanulók egészséges fejlődését, felméréseket készít az aktuális állapotokról, minden második évfolyamban az eredményeket az egyes számú melléklet alapján rögzíti. A talált kóros elváltozások további ellátását koordinálja, a pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatait, a sporttal kapcsolatos iskolaorvosi feladatokat ellátja. Sürgősségi ellátást végez, elrendeli a járványügyi intézkedések végrehajtását. Tanévkezdéskor, az iskola minden tanulója kiterjedő vizsgálat alapján besorolja a tanulókat a normál-, a könnyített-, a gyógytestnevelés illetve a teljes felmentett kategóriába. Ellátja a tanulókat védőoltásokkal. A szűrést követően kapcsolatot tart az osztályfőnökkel és a testnevelővel, velük konzultál a tapasztalatairól, felhívja figyelmüket a tanulóknál tapasztalt rendellenességekre. Elvégzi a tornaterem, mosdók, öltözők egészségügyi ellenőrzését. A védőnővel közösen részt vesz az egészségnevelésben.

Védőnő. Közvetlen irányítója az iskolaorvos, akinek munkáját segíti. Előadásokat tart az egészséges életmódról, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, folyamatosan tanácsokkal látja el a tanulókat, egészséges fejlődésüket elősegítve. Évente kétszer tisztasági szűrővizsgálatot tart, tájékoztatja a szülőket az általános higiéniai szokásokról, és figyelemmel kíséri azok betartását.

Fogorvos. Az iskolai fogorvos évente ellenőrzi tanulóink fogainak állapotát, elvégzi a szükséges beavatkozásokat, javasolja a fogszabályzó használatát.

32.2. Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó. Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés – az iskola egész életén belül – a környezeti- és egészségnevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó finanszírozza az iskolánk környezeti- és egészségnevelési programját.

Környezeti- és egészségneveléssel is foglalkozó intézmények. A tanórai és tanórán kívüli tevékenységet színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, várak, állatkertek, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek.

Civil szervezetek. A civil szervezetek szakmai ismeretekkel és programjaikkal segítik környezeti- és egészségnevelési munkánkat. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot a civil szervezetekkel.

Hivatalos szervek. A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában is. A kapcsolattartást az igazgató végzi.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk:

- fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

Szem előtt tartjuk, hogy egy tanulót képezünk minden foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki.

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;
- a rendszerszemléletet;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket.
- projektmunkák megszervezését és elterjesztését a programjaink során.

A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- szintetizálás, analizálás;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

32.3. Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható; szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást biztosítunk, amelyben a szakmai képzésen túl hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket alakítanunk ki. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását. A célok érdekében hatékony tanulási, tanítási stratégiákat alakítunk ki.

Munkánk az iskolai élet számos területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programban törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk. A körnek azonban bővülnie kell a humán területen is.

Tanórán, tanórán kívül, erdei iskolában, szakkörön, táborban megismertetjük a természetet gyerekeinkkel, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

33. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK, PROGRAMOK

Intézményünkben senki se tapasztalja a közvetlen vagy közvetett diszkriminációt vagy hátrányos megkülönböztetést faji, etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi, életkor, családi állapot, fogyatékosság vagy más indok alapján.

Tanulók iskolai eredményességének javítása

- A tanulói tanulmányi sikeresség javítása különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő tanulókra.

- A hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességét döntően befolyásolja, hogy az oktatásnak milyen mértékben sikerül kompenzálni a család szociokulturális hátrányait.
- Közép- és hosszú távú cél: Az iskolai szolgáltatások igénybevételében továbbra se legyen eltérés a nem HH és a HH tanulók között.
- A tanulást-tanítást segítő eszközrendszer kiterjesztése
- Középtávú cél: Növekedjen a tanulást-tanítást segítő eszközrendszert használó pedagógusok és az általuk használt elemek száma.
- A sajátos nevelési igényű tanulók ellátásához szükséges személyi feltételek biztosítása.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata és szükség esetén megfelelő iskolatípusba történő irányítása kellő időben.
- Az integrált nevelési módszerek teljes körű használata az intézményben.
- A hátrányos helyzetű tanulók minőségi oktatáshoz való hozzáférésnek figyelemmel kísérése. A részvételüket szorgalmazzuk a tanórán kívüli tevékenységekben.
- Tovább kell folytatni a lemorzsolódás megelőzését támogató ún. preventív programokat. (egész napos iskola, kötelező felzárkóztatás, fejlesztések, szűrő vizsgálatok)
- A halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges diákok iskolai sikerességét, középfokú tanulmányokra való eredményes felkészítését célzó programokat tovább folytatjuk. A szülők figyelmét felhívjuk az Arany János tehetséggondozó programra.

Az oktatás feltételeinek javítása

Az intézményi eszközök és az infrastruktúra folyamatos fejlesztése, elsősorban pályázati forrásokból a nagyobb esélyegyenlőség megteremtése érdekében.

A társadalmi környezettel való együttműködés javítása

Tervszerűen működő, preventív jellegű kapcsolat és együttműködés az intézmények környezetében működő társadalmi (civil szervezetek, egyházak) és szakmai szereplőkkel (szociális, egészségügyi, oktatási ellátórendszer) a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok sikerességének érdekében. Célunk az esetek hatékony kezelése.

Az intézmény az alábbi programok köré szervezi tevékenységét:

- Komplex Instrukciós Program
- Komplex Alaprogram
- Lázár Ervin Program (LEP)

Programjaink során a legfontosabb fejlesztendő kulcskompetenciák a következők:

- Szociális és életviteli kompetenciák.
- Általános megismerő kompetenciák (intellektuális képességfejlesztés).
- Kommunikációs készség fejlesztése.

33.1. Komplex Instrukciós Program

Az eszközjellegű kompetenciák fejlesztésében az amerikai Stanford Egyetem által kidolgozott Komplex Instrukciós Programot (KIP) alkalmazzuk, amely olyan tanítási eljárás, amely lehetővé teszi a tanárok számára a magas szintű csoportmunka szervezését olyan osztályokban, ahol a tanulók közötti tudásbeli különbség és kifejezőkészség tág határok között mozog. A módszer alkalmazásának célja minden gyermek tudásszintjének emelése, és sikerélményhez juttatása az osztálymunka során, melynek eredményeként az osztályban kialakult tanulói hierarchiában pozitív változás áll be, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulókra.

A Komplex Instrukciós Programnak három fő jellemzője van:

- A többféle képességet felszínre hozó tananyag összeállításánál elsődleges cél a tanulók magasabb szintű gondolkodásának előmozdítása egy központi téma, egy alapvető kérdés („big idea”) köré szervezett csoportmunka segítségével. A több megoldást kínáló feladatok biztosítják a tanulók egymástól független, kreatív gondolkodását, problémamegoldó képességének fejlesztését. A módszer egyik legfontosabb jellemvonása, hogy a feladatok megoldása különböző képességek alkalmazását teszi lehetővé, tehát a különböző szociális háttérrel, tudással rendelkező gyerekeknek alkalma nyílik a feladatok sikeres véghezvitelére, a csoportmunka megoldására.
- A speciális munkaszervezés lehetőséget ad a tanárnak arra, hogy a feladatok sikeres végrehajtása érdekében megtanítsa a gyerekeket a csoporton belüli együttműködési normákra, a munkában a meghatározott szerepek elsajátítására. A pedagógusnak az óra során alkalma nyílik a csoport egésze és a csoporttagok egyedi munkájának követésére, és az osztályon belüli hierarchikus rendnek a megváltoztatására, mely alapján véve felelős a csoporton belüli egyenlőtlenség kialakulásáért.
- Ahhoz, hogy minden tanuló számára biztosított legyen a tanulásban történő előmenetel, a tanárnak meg kell tanulnia a diákok között kialakult státuszproblémák kezelését. Tudjuk, hogy a csoportmunka során a tanulók nem egyenlő mértékben vesznek részt a munkában, és emiatt a tanulásban való részvétel is egyenlőtlen lesz. A Komplex Instrukció eddigi kutatási eredményei azt támasztják alá, hogy minél többet beszélget és dolgozik együtt a csoport, annál többet tanulnak a gyerekek. Azok a tanulók, akik a közösségből társadalmi okok miatt kirekesztődnek, vagy azok, akiknek tanulásában lemaradás tapasztalható, gyakran vonakodnak részt venni a közös munkában, emiatt azonban kevesebbet tanulnak, mint azok, akik aktívabbak. Az osztályrangsor élén elhelyezkedő tanulók nagyobb befolyást gyakorolnak a csoport döntéshozatalára, gyakrabban kérik őket segítségadásra, és több alkalom jut véleményük kifejtésére, mint a rangsor alján elhelyezkedőknek. Az utóbbiak véleményét általában figyelmen kívül hagyják. (Ez a megnyilvánulás a státuszprobléma jelensége.) A Komplex Instrukcióban a tanár célja az, hogy minden diáknak megadja a lehetőséget a munkában való egyenrangú munkavégzésre, tudatosítja, hogy mindenkinek van olyan képessége, amely alkalmassá teszi a feladatok megoldásában való sikeres közreműködésre.

A fentieken kívül a módszer egyik fontos célja a tanár szakmai hozzáértésének fejlesztése a csoportmunka-szervezés során. A pedagógusnak meg kell tanulnia, hogy az új módszerben mi a szerepe az osztálymunka alatt. Ezért a módszer bevezetése, elsajátítása során szükség van munkája folyamatos, szakértői ellenőrzésére, a kollégák közötti együttműködésre.

A módszer elvei

1. Differenciált, nem rutinszerű feladatok alkalmazása, mely minden esetben nyitott végű, több megoldást kínáló, sokféle, eltérő képességek mozgósítására alkalmas feladatot jelent.
2. A felelősség megosztásának elve magába foglalja az egyén felelősségét a saját teljesítményéért és a csoport felelősségét az egyén teljesítményéért.
3. A tanulók munkájának ellenőrzése a normákon és a szerepeken keresztül történik. A közös munkában az alábbi együttműködési normák betartása valósul meg:
  - „Jogod van a csoporton belüli segítségkérésre bárkitől.”
  - „Kötelességed segíteni bárkinek, aki segítségért fordul hozzád.”
  - „Segíts másoknak, de ne végezd el helyettük a munkát.”
  - „Mindig fejezd be a feladatod.”
  - „Munkád végeztével rakj rendet magad után.”
  - Teljesítsd a csoportban a kijelölt szereped.”
  - A fenti normák az osztályban kifüggesztésre kerülnek, és minden alkalommal emlékeztetik a tanulókat a csoportmunka lényegére, alapelveire.

A munkában minden tanulónak meghatározott szerep jut, mely szerepek az egymást követő csoportmunkák során cserélődnek, rotálódnak. Ez a szerepváltás segíti elő a képességek sokoldalú fejlesztését, a státuszprobléma kezelését. A szerep mindig a feladat típusától és a csoport létszámától függ. Az ideális csoportlétszám 3-5 fő. Általában a következő szerepek a leggyakoribbak:

Kistanár: Ismerteti a csoportfeladatot. Ellenőrzi, hogy mindenki megértette-e a feladatot, megszervezi az elvégzésének sorrendjét, elosztja és irányítja a munkát. Ha szükséges kéri a tanár segítségét. Figyel arra, hogy mindenki részt vegyen a munkában.

Anyagfelelős: Végig gondolja, hogy mire lesz szükség a feladat megoldása során, elhozza a szükséges eszközöket. A feladat elvégzése után elpakol, rendet tesz a csoport után, vigyáz az eszközök épségére.

Írnok: Leírja a csoport által megbeszélte eredményeket, a csoport közös beszámolóját. Áttekinthető, szép munkára törekszik.

Időfelelős: Beosztja és figyeli az időt, figyelmezteti a többieket annak pontos betartására.

Megmondja, melyik részfeladatra mennyi idő jut.

Rend- és csendfelelős: Ügyel arra, hogy ne legyen veszekedés és hangoskodás a feladatmegoldás során, bátorítja a többieket a feladat megoldásában való részvétellel.

Beszámoló: Az osztály tagjai előtt összefoglalja a csoport munkáját, bemutatja az elért eredményeket, törekszik a pontos megfogalmazásra, a megfelelő hangerőre.

A szerepek száma függ a csoportlétszámtól. Esetenként egy tanulónak lehet több szerepe is, illetve a fentiekén kívül más szerepek is előfordulhatnak. A szerepek rotációja alapkövetelmény. A szerepeken keresztül mindenkinek meg kell tanulnia a munka irányítását, a beszámolást, a helyes, zökkenő- és balesetmentes munkavégzést, végeztetést.

A csoporton belül kialakult hierarchia, rangsor kezelése az eltérő, sokféle képességek mozgósítására alkalmas feladatokon keresztül megváltoztatható. A pedagógus feladata annak tudatosítása, hogy nincs olyan tanuló, aki minden képességben kiváló, de mindenki számára van olyan feladat, melyet maradéktalanul meg tud oldani, valamint egyedül senki nem olyan tájékozott, mint a csoport együttesen.

A Magyarországon használatos, csoportmunkán alapuló módszerek és a Komplex Instrukciós módszer – hasonlóságuk ellenére – többek között abban is különböznek, hogy ez utóbbiban kizárólag a csoportmunka eredményeit felhasználva van lehetőség az egyéni feladatok megoldására. Az órai munka során fontos a tanári utasítás, beavatkozás visszaszorítása, a gyerekek önálló, a kiosztott tanulói szerepeknek megfelelő munkavégzésének erősítése, a szerepek óráról órára történő rotációja. Ez a rotáció biztosítja a különböző helyzetekben való megfelelést, az eltérő képességek kibontakoztatását. A program által javasolt, érdekes, több megoldást kínáló, sok önálló munkát igénylő feladatok innovatív probléma-megoldást, alkotó gondolkodást, leleményességet, művészi (zene, dráma, tánc, rajz) képességet igényelnek. Ezek a feladatok az eszközök (szótárak, lexikonok, televízió, videó, fotó, diagram, táblázat) széles skáláját igényelhetik. A feladatok nyitott végűek – amelyek elősegítik a gyerekek egymás közötti interakcióját –, és egy központi téma köré csoportosulnak. A cél a feladatok összeállításánál a gondolkodás fejlesztése, egy téma több oldalról történő megközelíthetősége, megértése, feldolgozása, a közös munka végzése.

Ha egy feladatnak nem csak egyetlen helyes megoldása van, akkor lehetőség nyílik a cél több úton történő megközelítésére, az eszközök sokféleségének felhasználására. Ez a fajta csoportmunka nem teszi lehetővé a szeparált, egyéni munkát, a közös munkavégzésre, egymás segítségére szükség van. Ha a feladat átgondolt, összetett, gondolatokat mozgató, akkor egy tanuló egyedül, segítség nélkül nem tudja teljesíteni. Tehát munka során az egymásrautaltság meghatározó. Ez a fajta csoportmunka szemléletbeli váltást kíván a tanulóktól.

A tanár szerepe szintén változik. A hagyományos csoportmunkánál a tanár hajlamos a direkt beavatkozásra, irányításra. Az új módszernél a beavatkozás szükségtelen. A tanulók csak végső esetben fordulnak segítségért a tanárhoz, hisz lehetőségük nyílik a feladat megbeszélésére egymás között. A csoportban van olyan felelős, akinek az a feladata, hogy segítséget kérjen a tanártól, és az ő magyarázata segítségével jusson a csoport előbbre a feladat megoldásában. Ezzel a nyelvi kifejezőkészséget is javítjuk.

A csoportban a tanulónak eltérő szerep jut: többek között kérdez, előad, beszerzi az anyagot, elsimítja a konfliktusokat. A szerepek az egymást követő csoportmunkák során cserélődnek. Ez elősegíti a csoporttagok közötti együttműködést, a szerepek elsajátítását, a mások iránti tisztelet kialakulását.

A tanár állandóan erősíti a csoport tagjaiban azt a tudatot, hogy mind az egyén, mind a csoport képes a feladat sikeres véghezvitelére, és arra, hogy a feladatok megoldásához történő egyéni hozzájárulás a csoport sikerének záloga. Csak akkor szól bele a munkába, ha elkerülhetetlen, viszont gyakran ösztönzi a tanulókat a gondolkodásra és az együttműködésre. A kialakult státuszproblémát azzal próbálja meg kezelni, hogy olyan feladatokat választ, melyek lehetővé teszik a csoporttagok egyenrangú szerepvállalását a munkában. A munka befejeztével két csatornán érkezik visszajelzés: a csoportfeladatok és az egyéni feladatok útján. A „beszámoló” szerepét betöltő diák feladata annak prezentálása, hogyan jutottak el a megoldáshoz, mit tanultak a munka során, milyen problémákkal találták szembe magukat. Az egyéni feladatok megoldásából az egyes tanulók tudásszintjére lehet következtetni, arra, hogy a tanuló hol tart a tananyag elsajátításában.

A tanár munkája során szakít a rutin-döntéshozattal. Reagálása attól függ, hogy a csoport milyen úton hajtja végre a feladatot, és a meglévő státuszprobléma milyen jellegű beavatkozást igényel. A feladatok jellege megkívánja, hogy új és differenciált feladatokat és módszereket alkalmazzon, ezzel készítve absztrakt gondolkodásra a tanulókat. A fentiekből adódik annak magyarázata, hogy miért igényel több napos elméleti felkészülést egy tanítási órának az összeállítása. Gondoljuk végig, hogy ha egy osztályon belül öt csoport tevékenykedik csoportonként 4-5 fővel, akkor ez azt jelenti, hogy az órai munka öt eltérő csoportmunkán alapul, és mindegyik tanuló saját képességeinek megfelelő feladatot kap saját csoportján belül. Az egyéni feladatot pedig úgy kell meghatározni, hogy a diáknak szüksége legyen a csoportfeladat eredményére, vagyis máris jelentkezik annak igénye, hogy a közös csoportfeladat megfelelő színvonalú legyen az egyéni továbbhaladás miatt. Az elvek betartása figyelmes, logikus munkaszervezést kíván.

A Komplex Instrukciós Programban a csoporttevékenység az osztálytermi munka magja, de nem kizárólagosan. A csoporttevékenység beépül a tananyagba. A tanárok a módszert akkor alkalmazzák, amikor a cél a konceptuális tanulás, a magasabb rendű gondolkodás és a tartalom mély megértése. Továbbra is módszereik közé tartozik az ismeretek tényszerű közlése, a frontális osztálytanítás. A Komplex Instrukciós Program alkalmazására lehetőség van többek között egy anyagrész összefoglalásánál, egy új tananyag rész előkészítésénél, de új ismeret szerzésére és feldolgozására is alkalmat adhat. Ez a csoportmunka a tanítási órák körülbelül 20%-ában alkalmazott.

A csoportmunkának elemei a csoport-feladatlapok a háttér információt nyújtó adatlapok, az egyéni feladatlapok, illetve a munkához szükséges anyagok. Bár az órai munka legfontosabb része a csoportfeladat, a munka minden esetben egyéni feladatmegoldással zárul.

33.2. Projekt módszer

Iskolai 1-8. évfolyamot foglalkoztató projekt- és témanapokat a NAT műveltségterületek közös kiemelt céljai és a nevelési célok megvalósítása érdekében szervezünk. Tömbösítve kerülnek megrendezésre az éves munkatervben rögzített időpontokban és tartalommal. A projekt- és témanapok foglalkozásait kiegészítik az adott tanítási nap délutáni tanórán kívüli foglalkozásai is. A megvalósításban részt vesz az iskola valamennyi pedagógusa, ha szükséges a nem pedagógus dolgozók is.

Témanap címe	Gyakorisága	Témája
„Együtt a biztonságért!”	4 évente	közlekedés, katasztrófavédelem
„Egészségünkre!”	évente	étkezés, elsősegély, fogyasztóvédelem, prevenció
Fekete István nyomában	évente	tantárgyi, média

33.3. Komplex Alapprogram

Célok

- A végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó országos és intézményi stratégia prevenciók célú beavatkozásainak megalapozása;
- A lemorzsolódás megelőzése, tanulást támogató pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Az iskolai nevelés-oktatás az esélyegyenlőség szempontjait figyelembe véve hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakoztatásához. Segítse a szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakulását. Biztosítsa a továbbtanuláshoz szükséges alapvető készségeket, az önművelés képességét.
- Transzverzális készségek fejlesztése (kritikus gondolkodás, kreativitás, kezdeményezőképeség, problémamegoldó gondolkodás, kockázatelemzés, döntéshozatal és az érzelmek kezelése).
- Tanulástámogató módszertan (tanítási stratégia) alkalmazása, melynek központi eleme a heterogén tanulócsoportokban folyó differenciált fejlesztés (Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportokban, DFHT), segítségével képessé váljanak a tanulók az önálló és a társas tanulásra, egyszóval: az eredményes tanulásra.

2. Alapelvek

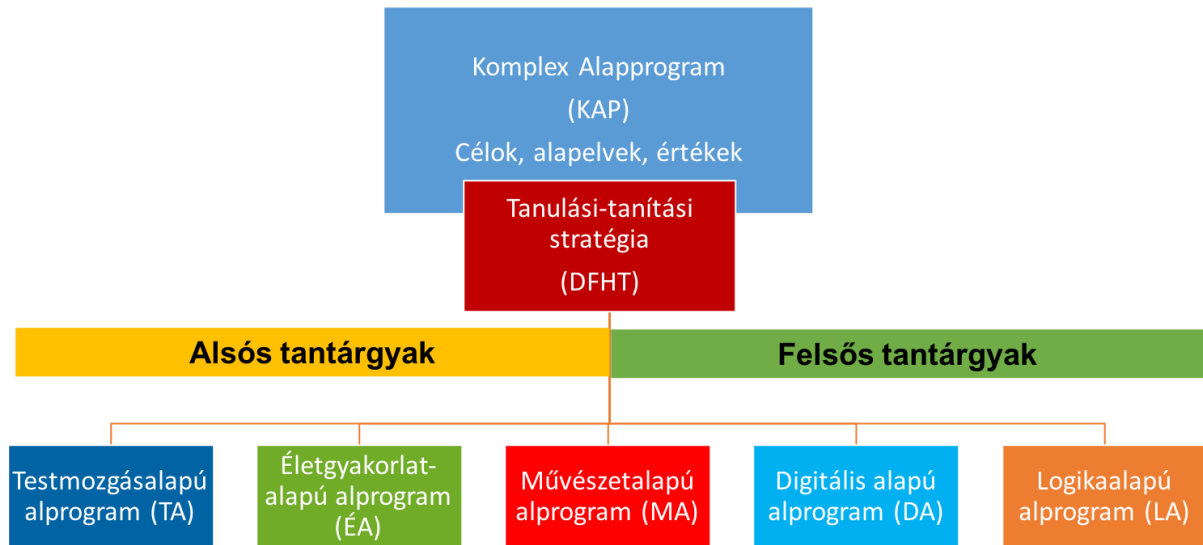
A Komplex Alapprogram megvalósítása során kiemelt jelentőségű, hogy az a koherenciát biztosító, a célokkal egybevághó alapelvekre épüljön, ezzel megalapozva az alprogramok egységes rendszerét.

A program legfontosabb alapelvei:

1) adaptivitás; 2) komplexitás; 3) közösségiség; 4) tanulástámogatás; 5) méltányosság

A Komplex Alapprogram

- egységes rendszerbe ötvözi a pedagógiai gyakorlatban eddig használt differenciált fejlesztést támogató módszereket;
- alkalmazza a tanulók iskolai helyzetét, **státuszát** megváltoztató és ezzel a tanulási motivációt növelő Komplex Instrukciós Programot;
- különös hangsúlyt fordít a tanulók alapvető képességeinek, készségeinek kialakítására az alprogramok segítségével.

A Komplex Alapprogram jelszava: **Tanulni élmény!**, amely magával hozza az élményalapú tanulást, ami nem valósulhat meg máshol, mint az Élménysuliban. Programunk eleme a tanulók aktív tanórai részvételének támogatása, mely a pozitív élményeken keresztül valósul meg. Ennek mozgatórugója az interaktív, a tanulók bevonásán alapuló kreatív feladatmegoldás, az együtt tanulás élménye.

3. Fejlesztési feladatok:

Fejlesztjük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)!

- A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak
- A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják
- Differenciált nehézségű feladatokkal, testre szabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.
- A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában
- Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, a pedagógus csak facilitáló szorongásszintet tart fenn.
- Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építjük a pozitív énképét, erősítjük, a belső kontrollal beállítódását fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot!
- Tudatosan neveljük „én” erős, jó komfortérzésű fiatalokat.
- Az szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.
- Az egyéni munkakultúra kialakítása, a kötelességekhez való pozitív viszonyulás (attitűd) kiépítése

4. Kiemelt fejlesztési feladataink:

- énkép, önismeret,
- hon-és népismeret,

- európai azonosságtudat
- egyetemes kultúra,
- aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, közösségnevelés
- gazdasági nevelés,
- környezettudatosság, fenntarthatóság
- művészeti nevelés,
- művészeti eszközökkel történő nevelés
- a tanulás tanítása,
- testi és lelki egészség,
- felkészülés a felnőtt szerepekre, család szerepe
- testmozgás fejlesztése minden színterén az oktatásnak

5. További feladatok:

A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele.

- A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;
- Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).
- Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel.
- Alkalmazzuk a DFHT módszerét.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!
- A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátíttatása.
- Az alprogramokkal illetve gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.
- A szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztése a nevelési célrendszer központi eleme; a konstruktív életvezetésre történő felkészítés feltétele.
- Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.
- A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.
- Emberléptékű következetes követelés.
- Fejlesztő hatású visszacsatolás, mérés-értékelés.
- Érdemjegy, pontszám és százalékok nélkül, szóban és írásban is visszajelzést kap a tanuló, ami kiemeli erősségeit és annyi problémával szembesíti, amennyit a közeljövőben reálisan képes megoldani.

6. Komplex Alapprogramban megjelenő eszközök:

A program szakmai anyagai:

- Nevelési- oktatási program - KAK
- Tanítási stratégia - DFHT
- Alprogrami koncepciók (5 db.)
- Alprogrami eszköztár és feladatbank (5 db.)
- Tanítói- tanári kézikönyvek (10+16 db.)
- Óraillusztrációk, példák
- Foglalkozástervek
- Tankockák

7. További tanulást segítő eszközök:

- Az intelligencia és kreativitás - fejlesztő egyéni programok.
- A komplex személyiségépítés teljes eszközrendszere.
- Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
- A pozitív motivációs eszközei, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazása.
- Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket a változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása, a konfliktusok kezelésére.
- Önértékelés, önkontroll, önfejlesztő stratégia alkalmazása. Pozitív tartalmú szociális kapcsolatok építése.
- A kulturált és egészséges életvitel kialakítása.
- A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszerek és eszközök; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformák alkalmazása.

8. Tanulásszervezés, alkalmazott módszerek

8.1. Tanulásszervezés folyamatában az alábbi elvek érvényesülnek:

- a rend és fegyelem fenntartása
- tanuló szabadságának biztosítása
- tanulói viselkedés szabályozása
- pozitív tanulási légkör biztosítása
- csoportfolyamatok elősegítése

8.2. Alkalmazott módszerek:

A tanítás – tanulási folyamatban a **DFHT tanítási-tanulási stratégiát** alkalmazzuk, mint a Komplex Alapprogram hangsúlyos elemét.

A DFHT célja:

- A tudásban és szocializáltságban heterogén tanulói csoportok fejlesztése.
- A tanulói viselkedés pozitív befolyásolása.
- Az alulmotiváltság mérséklése.
- A kognitív, affektív, szociális képességek fejlesztése.
- A tanulók közötti együttműködés elősegítése.

DFHT koncepciója, módszerei:

Egyénre szabott differenciálás

- egyedül végzett munka
- rétegmunka
- teljesen egyénre szabott munka
- részben egyénre szabott munka

Párban folyó munka

- páros munka
- tanuló párok munkája

Csoportban végzett munka

- A kooperatív munka, kooperatív tanulás, kollaboratív munka
- KIP

Ezenkívül a tanórák 80%-ban a pedagógus választ módszereket.

8.2.1 Alapmódszerek:

- tanári magyarázat (frontális tanítás): beszélgetés, kérdezve kifejtés, előadás, szemléltetés
- munkáltatás (egyéni, de nem önálló): variációs módszer, házi feladat
- individuális (egyéni és önálló tanulás): egyéni feladatok.

8.2.2 Motiváló módszerek:

- páros munka
- csoportmunka
- játék
- szerepjáték (drámapedagógia)
- vita
- kutató-felfedező módszer
- kooperatív módszerek
- projekt módszer
- szituációs játékok

9. A Komplex Alapprogram sajátosságai:

9.1 A Komplex Alapprogram alprogramjai:

Az „Élménysuliban” minden alprogram megjelenik, hetenként javasoltan, minimum egy órában. Az alprogramok aránya az iskola profiljához igazítható (pl. művészeti iskolák, sportiskolák stb.)

A testmozgásalapú alprogram (TA)

Az alprogram az iskolai testmozgásprogramok három területén kívánja bővíteni, sajátélmény-szerzést biztosító tanulási környezetben a pedagógusok módszertani repertoárját és szemléletét:

- testnevelés óra
- mozgásos tanulás osztálytermi környezetben
- szabadidős mozgástevékenységek

A TA a testmozgás iskolai környezetben előforduló minden formájára támaszkodva, tanulástámogató eszközeivel vesz részt a tanulói komplex személyiségfejlesztésben.

Az aktív, kreatív, felelősségteljes magatartást kialakító oktatási módszerek alkalmazásával teszi az alprogram a testmozgáson alapuló tevékenységeket a közösségi célok és az egyéni felelősség életgyakorlatává.

Cél még az egészségtudatos, jövőorientált életmód kialakítása.

Az alprogram tartalma:

- Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és kereshetantervi tartalmak implementációjának támogatása testnevelés órai környezetben, a differenciálásra építve.
- Mozgásos tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.
- Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás testmozgás-alapú támogatása iskolai környezetben

Az életgyakorlat-alapú alprogram (ÉA)

Az Életgyakorlat-alapú alprogram egy olyan pedagógiai rendszert mutat be, amely hozzájárul az egyén és természeti, társadalmi környezete kölcsönhatásának tudatos és felelős alakításához.

Az életgyakorlat koncepció egyrészt figyelembe veszi a tanulók szükségleteit, és ennek függvényében eltérő tanulási-tanítási egységeket tartalmaz.

Minden egységen belül alternatív, a tanulók képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazítható tanítási eszközöket, munkaformákat ajánl.

Az alprogram célja, hogy az életben hasznosítható ismereteket, tapasztalatokat szerezzon a gyermek, amely sikeres életvezetési kompetenciákkal vértel fel.

Cél továbbá, hogy megalapozza a vitakultúrát, kritikus gondolkodást és az önálló felelősségvállalást.

Célunk még az életformák sokszínűségének tisztelete, a családi közösségek megbecsülése, az egészséges énkép kialakítása.

A célrendszerben hangsúlyos, hogy az egyén és környezete között dinamikus viszony van, így az életgyakorlat témái komplexek és minden szinten - a rendszerszemléletnek megfelelően - kidolgozásra kerülnek.

Az alprogram tartalma:

- egészséges életmód, életvezetés
- környezettudatosság (fenntarthatóság)
- állampolgári felelősség (közösségi szerepek)
- életút-támogató pályaorientáció
- család, párválasztás
- érzelmi intelligencia (szociális készségfejlesztés)

A művészetalapú alprogram (MA)

Az alprogram a művészeti nevelést célzó tanórák, a művészeteket pedagógiai eszközként felhasználó osztálytermi tanulás és a szabadidős művészeti tevékenységek terén nevelő/oktató pedagógusok metodológiai fejlesztésén keresztül hat a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklésének irányába.

A művészettel nevelés sok és sokféle lehetőséget teremt a tanulástámogatás megvalósítására.

Az alprogram célja művészeteket célként/eszközként használó tanórák, szabadidős foglalkozások biztosítása a tanulók számára.

Indirekt célok:

- Személyiség- és társas készségek fejlesztése a művészeti tevékenység révén
- Tanulási motiváció, tanulás iránti attitűd alakítása
- Indirekt (kognitív képességeket célzó) tanulásfejlesztés művészeti keretek között tanulásfejlesztés a művészetek révén
- (Inter)diszciplináris ismeretátadás művészeteken alapuló, résztvevő központú gyakorlatokon keresztül
- Pályaorientáció: művészpályára irányítás, illetve pályaorientáció művészetek révén.
- A művészeti tevékenységbe ágyazott fejlesztés keretében lehetőség van a tanuló egyéni sajátjaihoz alkalmazkodó, esélyegyenlőséget biztosító pedagógiai módszerek alkalmazására, ezáltal az adaptivitás biztosítására.

Az alprogram tartalma:

- A művészeti tantárgyak és a mozgásra irányuló testnevelés tantárgy a készségtárgyak körébe sorolhatók, s ez arra is lehetőséget ad, hogy hasonló tartalmi elemek szerint épüljenek fel alprogramjaik is.
  - Fejlődés- és élményközpontú oktatás megvalósítását támogató módszerek és keresztntantervi tartalmak megvalósításának támogatása a művészeti nevelést szolgáló tanórai környezetben, a differenciálásra épülve.

- Művészetekre épülő tanulást támogató módszerek és tartalmak tanulási folyamatba történő integrálása osztálytermi környezetben.
- Önkéntességre és befogadásra épülő informális és nonformális tanulás művészet-alapú támogatása iskolai környezetben.

A logikaalapú alprogram (LA)

A Logikaalapú alprogram a tanulók gondolkodásának fejlesztését támogató módszerek és stratégiák megismertetésével szeretné növelni a pedagógusok módszertani repertoárját az iskolai élet területein.

Az alprogram feladata megismertetni a pedagógusokat olyan logikai alapú játékokkal, (legyen az sakk, táblás, papír-ceruza, szituációs és egyéb játék), melyeket a pedagógus fel tud használni mind az általános képességfejlesztéshez, mind a közismereti tantárgyi órákhoz.

Az alprogram keretén belül olyan szemléletváltás elindítását célozzuk meg, amelynek segítségével a tanítási és a tanulási folyamat egyaránt élményszerűvé, motiválóvá és egyben fejlesztő hatásúvá tehető.

Az alprogram célja, a gyerekek egyik legfőbb tevékenységére, a játékra és a játékosságra építve, hogy a gyerekek a tanulást ne érezzék fájdalmas, fáradságos folyamatnak.

A tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás – ezzel a tanulók motivációja növelhető.

Az oktatásban a különböző logikai játékok és technikák alkalmazása nem öncélúan történik, hanem a tanterv és a tananyag megfelelő részébe való integrálással, szorosan kapcsolódva a megtanulandókhöz és a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A játék lehetőséget nyújt a differenciálásra, és a gondolkodási képességeken túl a szociális képességek fejlődése is várható.

Az alprogram tartalma

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztési lehetőségei a gyakorlatban – stratégiák és algoritmusok.

- A vizualitás szerepe a gondolkodás fejlesztésében.
- Játék alapú megközelítések:
- Térszemlélet, sík- és térbeli tájékozódási képesség fejlesztése
- Dienes játékok és a matematikai gondolkodás fejlesztése
- Sakkjáték alapjainak elsajátítása és beépítése az iskolai tanulásba
- Táblás játékok, társasjátékok, papír-ceruza játékok alkalmazása
- Játékstrukturált megközelítések:
- Kártyajátékok – lapot kérünk! logiccards, set, stb.
- Logikai játékok, logisztorik

- Barkochba és egyéb csoportos szituációs játékok
- Kreativitást és reflektivitást fejlesztő játékok

A digitális alapú alprogram (DA)

A Digitális alapú alprogram az IKT-műveltség elemeit keresztntantervi, transzverzális megközelítésben értelmezi, és a digitális pedagógiai kultúra komplex, intézményi szintű fejlesztését tekinti feladatának.

Az IKT-műveltség tekintetében a technológiai, a kognitív és a szociális aspektust tekintjük irányadónak.

Az alprogram kidolgozásával a pedagógusok módszertani kultúraváltását segítjük elő, olyan korszerű digitális megoldásokkal, melyek hozzájárulnak az elektronikus tanulási környezet kialakításához, felgyorsítva az intézmények digitális átállását, mely lehetővé teszi, hogy a digitális eszközök alkalmazásával a tanulás élményszerűvé váljon.

Az **alprogram célja**, hogy kialakítsa a pedagógusokban az oktatásba integrált IT-eszközöket értő és kritikus módon alkalmazó „digitális állampolgár” habitust, melynek révén az összetett problémák megoldása a technológia segítségét is igénybe veszi.

Szeretnénk elérni azt is, hogy a tanulás és a tudás megszerzése legyen örömforrás a digitális alkalmazások használatával, ezzel növelve a tanulók motivációját, kognitív képességeik színvonalát, tanulás módszertani repertoárjukat, pályaorientáció szempontjából releváns ismereteiket, (inter)diszciplináris ismereteik körét, és mindent egybevetve: a tanulók személyiségformálásához is hozzájáruljon.

Az alprogram tartalma

Az alprogram az alábbi tartalmi pontokból építkezik:

- Játékalapú megközelítések
- Technológiai műveltség, felelősségteljes eszközhasználat
- IKT-műveltség
- Hálózati részvétel és együttműködés, problémamegoldás, kommunikáció és eszközhasználat
- Digitális írástudás
- IKT alapú óratervezés
- Személyes tanulási környezet menedzselése

9.2 Komplex óra

Komplex órák bevezetése – a program komplexitását a kognitív, affektív, szociális képességek együttes fejlesztése jelenti. A kötelező és szabadon tervezhető tanórákat fedi le, amelyekben a tudástartalom (a tananyag keresztntantervi része) kb. 30%-át hordozzák. A „Komplex órák” tekintetében a

tudástartalmak keresztantervi kapcsolatai mellett a DFHT tanítási-tanulási stratégia, valamint az alprogrami kapcsolódások jelennek meg. Ez utóbbi órák esetében a tantárgyakon átívelő transzverzális készségek fejlesztése is megvalósítható.

Tartalmi fejlesztési pontok:

- legalább 1 alprogrami (max. 3 alprogrami) kapcsolat megjelenik benne
- kapcsolódik az adott tantárgy adott évfolyamának tanmenetéhez, és a tanítói/tanári kézikönyvben megjelenített órához
- minden alprogram (törekedve arra, hogy) egyenlő aránnyal (kb. 20%) jelenik meg (össz. komplex óraszám)

9.3 Ráhangolódás

A ráhangolódás biztosítja, hogy a tanulók lelkesen, motiváltan kezdjék el a napot az iskolában, és érzelmi biztonságban érezzék magukat az osztályközösségben. Heti 1-3 alkalommal javasolja a Komplex Alaprogram 20-25 perces foglalkozás keretén belül. A tanulási környezetet célszerű átalakítani úgy, hogy a tanulók körben ülhessenek székeken vagy szőnyegen, így megkönnyítve a kommunikáció feltételeit.

A **foglalkozás felépítése** ajánlottan a következő:

- Üdvözlés
- Beszélgetés
- Közös tevékenység/játék
- Zárás

A Ráhangolódás megvalósítását javasoljuk a nap elején, javasolt időtartama 25-45 perc, helye a nap kezdésekor vagy osztályfőnöki óra keretében, vagy a délutáni foglalkozások elején. Témái megválasztásában segít a Tanítói kézikönyv.

9.4 Te órád”

„**Te órád**” - a diák érdeklődéséhez, igényéhez, saját választásához igazítható, amely órákon az osztálykeret nem feltétlenül kell, hogy érvényesüljön. Az óra kiválasztását a pedagógus segíti.

9.5 Házi feladata

Házi feladat: sem írásbeli, sem szóbeli házi feladatot nem ad a pedagógus a tanulóknak. Ez nem azt jelenti, hogy elmaradhat a szükséges gyakorlás és rögzítés, hanem azt, hogy a pedagógusnak az iskolai tanórákon kell a tanulókkal ezeket a feladatokat elvégezni. Úgy kell a mindennapokban terveznie és megvalósítania az órát, hogy legyen elegendő idő a szükséges gyakorlásra és az új ismeretek rögzítésére az órák keretén belül. A pedagógusnak módosítania kell tervezési szokásain: legyen a tanórákon annyi gyakorlás és ismétlés, hogy ne legyen szükség otthoni tanulásra.

9.6 Értékelés

Az értékelés az iskola nevelőtestülete által elfogadott értékelési rendszer szerint folyik.

Nincs ötös fokozatú skálán történő értékelés a reggeli ráhangolódáson, a délutáni alprogrami foglalkozásokon, illetve azokon az órákon, amelyeken a DFHT módszert használják a pedagógusok.

A Komplex Alaprogram értékelési rendszerében egyaránt jelen van

1. a helyzetfeltáró (diagnosztikus értékelés)
2. a minősítő (szummatív értékelés)
3. a fejlesztő (formatív értékelés).

Fontos szerepe van a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelésnek. Ennek eredménye feltárja a pedagógus előtt a tanuló előzetes tudását, amire építheti további munkáját. Ez határozza meg az oktatási tartalmat és a módszereket. A diagnosztikus értékelést nem csak a tanév elején javasoljuk, ajánlott a tanév közben is felmérni, mennyit fejlődött a tanuló tudása. A tanév közben végzett diagnosztikus értékelés eredménye alapján a pedagógus dönthet arról, hogy változtat-e tanítási stratégiáján. A tanév végi diagnosztikus értékelésnél a pedagógus arról kap visszajelzést, milyen szinten sikerült a tananyagot megtanítani, a tanuló pedig arról, hogy mennyire sajátította el a követelményeket.

A minősítő (szummatív) értékelés egy tanulási szakasz lezárásakor, például egy témazáró dolgozat írásakor jelenik meg. Azt minősíti, hogy a tanuló mennyire sajátította el a tananyagot. A minősítő értékelés igen gyakori a hazai iskolákban.

A Komplex Alaprogramban kiemelt szerepe van a személyre szabott, differenciált, fejlesztő (formatív) értékelésnek. Ennek célja nem a minősítés, hanem a tanulás támogatása. A pedagógus, miután felmérte a tanuló tudását, és segítette a tanulónak a tanulási cél kitűzésében, támpontokat ad a megteendő lépésekről. Majd nyomon követi a tanuló egyéni haladását, és személyre szabottan segíti a tanulási folyamatot. A fejlesztő értékelés alkalmazásánál a pedagógus a gyermek önmagához mért fejlődését veszi figyelembe. Folyamatos visszajelzést ad a tanulónak erősségeiről és hiányosságairól, megbeszéli vele a tanulási célokat, az értékelési szempontokat, a teendőket, és a teendők határidejét. A tanuló egyéni haladásáról és erőfeszítéseiről visszajelzést ad. A pedagógus visszajelzésének mindenképpen tartalmaznia kell a tanuló részéről sikeresen megoldott problémákat, a további fejlesztést igénylő területeket és a teendőket. Az értékelésnek fontos része legyen

- az önértékelés
- a társak értékelése.

Legyen szubjektív, kvalitatív és szöveges.

Figyelembe kell venni az eltérő kiindulási nyelvi szinteket.

10. A pedagógusok helyi intézményi feladatainak áttekintése, illesztése a komplex alapprogramhoz

- A pedagógusok feladata kiegészül a DFHT órák megszervezésével, a kapcsolódó dokumentumok (óraillusztrációk) elkészítésével.
- A választott alprogramokhoz kapcsolódó foglalkozások megszervezése, megtartása, foglalkozás illusztrációk készítése.
- Az elkészült óraillusztrációk, foglalkozás illusztrációk, tapasztalatok megosztása a kollégákkal.
- Programhoz kapcsolódó további oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása.
- Belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása.

11. A szülők és a tanulók tájékoztatása

A szülőket és a tanulókat a programról, annak tartalmáról, megvalósításáról iskola életéről, az iskola igazgatója, és az osztályfőnökök tájékoztatják szóban és az elektronikus Kréta rendszeren keresztül.

12. Az iskolában folyó munka időkerete

A Komplex Alapprogram a tanulók kötelező óraszámának a meghatározása tekintetében nem tér el a törvényben szabályozottaktól. Az iskolában folyó munka továbbra is két markánsan elkülönülő egységre oszlik:

A kötelező és szabadon tervezhető időkeret:

- a Komplex Alapprogram a pedagógusok módszerbeli gazdagságát, korábbi gyakorlaton alapuló pedagógiai-módszertani kultúráját tekintve **kb. 80 %** -ban nem szabályozza.
- A tanítási órák **20%**-ban azonban javasolt a Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiájának, a **DFHT tanítási-tanulási stratégiának** az alkalmazása (differenciált egyéni munka, rétegmunka, pármunka, kooperatív módszerek, csoportmunka, drámajáték és projektmunka).
- **10-30%**-ban pedig a **Komplex órák** keretében a keresztantervi tantervek feldolgozása történik.

A Komplex Alapprogram által **innovált alprogrami foglalkozások** és a „Te órád” többnyire a délutáni időszávban valósulnak meg.

A Komplex Alapprogram tanítási-tanulási stratégiához kapcsolódó elemei

12.1 Időkeretek:

Az egyes évfolyamok kötelező óraszámai alapján számított, a DFHT- módszertant alkalmazó órák arányait alsó tagozaton és felső tagozaton az alábbi táblázatok mutatják be.

12.2 Tantárgyfelosztás és a KAP által kínált módszertani elemek összehangolása

A tanuló heti kötelező tanóráinak számát, beleértve a választható tanóráinak számát az Nkt. határozza meg.

A tantárgyfelosztás a törvény által meghatározott feltételeknek megfelelő, de az intézmény sajátos helyzetét figyelembe vevő alapdokumentum. Alapjául az intézményre érvényes törvény által előírt, a közismereti tantárgyakra vonatkozó heti óraszám szolgál.

Az általános iskolában a nevelés-oktatást a *délelőtti* és *délutáni* tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások ajánlottan tizenhat óráig tartanak, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Tehát e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 1–3. évfolyam (optimum)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.25/8.45	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55–9.40	Magyar	Matematika	Matematika	Magyar	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Magyar	Testnevelés	Magyar	Magyar

Pedagógiai program

Galgamácsai Fekete István Általános Iskola

10.55–11.40	Környezetismeret	Magyar	Viz. kult.	Matematika	Magyar
11.50–12.35	Technika	Testnevelés	Viz. kult.	Testnevelés	Szabadon terv.
12.35–13.40	Ebéd és játék				
13.40–14.25	Testnevelés	Ének-zene	Erkölcstan	Szabadon terv.	Testnevelés
14.35–15.20	AP-foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás	AP- foglalkozás
15.30–16.15	„Te órád”	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	„Te órád”
16.15–17.00	Játék-felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet	Játék- felügyelet

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 1-3. évfolyam (minimum)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Ráhangolódás	Magyar	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55-9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Matematika	Matematika
9.40-10.00	20 perces szünet				
10.00-10.45	Ének-zene	Matematika	Testnevelés	Magyar	Magyar
10.55-11.40	Környezetismeret	Szabadon terv	Víz. kult.	Erkölcstan	Magyar
11.50-12.35	Technika	Testnevelés	Víz. kult.	Testnevelés	Szabadon terv.
12.35-13.40	Ebéd és játék				
13.40-14.25	Testnevelés	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Ének-zene	Testnevelés
14.35-15.20	AP foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.30-16.15	Játék-szabadidő	Te órád	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő	Játék-szabadidő
16.15-17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 4. osztály (optimum)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00-8.45	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Ráhangolódás
8.55-9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Magyar	Matematika
9.40-10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00-10.45	Magyar	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Magyar
10.55-11.40	Környezetismeret	Testnevelés	Víz. kult.	Matematika	Szabadon terv.
11.50-12.35	Szabadon terv.	Idegen nyelv	Víz. kult.	Idegen nyelv	Testnevelés
12.35-13.00	Ebéd				
13.00-13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Ének-zene	Technika
13.55-14.40	Ének-zene	Játék	Játék	Testnevelés	Játék
14.40-15.25	AP foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25-16.20	Te órád	AP-foglalkozás	Szabad időkeret	Játék	Te órád
16.20-17.00	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet	Játék-felügyelet

A Komplex Alapprogram minta-hetirendje, 4. osztály (minimum)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Idegen nyelv
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Magyar	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Magyar
10.55–11.40	Környezetism.	Testnevelés	Viz. kult.	Matematika	Szabadon terv.
11.50–12.35	Szabadon terv.	Idegen nyelv	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Ének-zene	Technika
13.55–14.40	Játék	Játék	Játék	Játék	Játék
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

A Komplex Alapprogram minta órarendje, 5. osztály (minimum)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
8.00–8.45	Ráhangolódás	Magyar	Ráhangolódás	Ráhangolódás	Idegen nyelv
8.55–9.40	Magyar	Magyar	Matematika	Idegen nyelv	Matematika
9.40–10.00	20 perces tízórai szünet				
10.00–10.45	Ének-zene	Matematika	Magyar	Szabadon terv.	Történelem
10.55–11.40	Term.ismeret.	Testnevelés	Történelem	Matematika	Tánc és dráma
11.50–12.35	Oszt.fő.	Idegen nyelv	Viz. kult.	Testnevelés	Testnevelés
12.35–13.00	Ebéd				
13.00–13.45	Testnevelés	Erkölcstan	Testnevelés	Term.ismeret	Technika
13.55–14.40	Tanulás	Szabadon terv.	Tanulás	Tanulás	Tanulás
14.40–15.25	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás	AP-foglalkozás
15.25–16.20	„Te órád”	Tanulás	„Te órád”	Szabad időkeret	„Te órád”
16.20–17.00	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret	Szabad időkeret

Megjegyzés: Amennyiben több osztályból tevődik össze egy alprogrami foglalkozás, s akik nem vesznek részt ezen a foglalkozáson, azoknak napközis foglalkozás vagy “Te órád” biztosítható.

33.4. Lázár Ervin Program (LEP)

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat alapján a Lázár Ervin Program (továbbiakban: Program) szociális helyzetű, lakóhelytől és fenntartótól függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét. A kiíró Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkársága meghatározta az egyes évfolyamok esetében a lehetséges programelemek körét:

1. évfolyam: Báb-előadás bemutatása oktatási intézményekben
2. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
3. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház)
4. évfolyam: Komolyzenei vagy népzenei koncert bemutatása oktatási intézményekben vagy koncerttermekben
5. évfolyam: Színházi előadás bemutatása saját játszóhelyen (köszínház)
6. évfolyam: Cirkuszművészeti előadás bemutatása saját játszóhelyen (Fővárosi Nagycirkusz)
7. évfolyam: Előadó-művészeti produkció bemutatása oktatási intézményekben
8. évfolyam: Színházi előadás bemutatása Budapesten

Az általános iskolai tanulmányok ideje alatt egy alkalommal egy őshonos állatot bemutató farmot is meglátogatnak a tanulók, ennek időpontjáról, módjáról az intézmény dönt a lehetőségek függvényében.

Az 1., 2., 4. és 7. évfolyamos diákok részére szervezett programokat helyben, az iskola vagy a területileg illetékes tankerületi központ által biztosított, kijelölt helyszínen kell megvalósítani. A 3., 5. és 8. évfolyamos tanulók esetében a tanulók utaznak egy a Programban részt vevő színházba, ill. 6. évfolyamon a Fővárosi Nagycirkuszba.

Alapszabályként minden 10 tanuló után 1 fő kísérőt lehet számítani. A tanulók és kísérőik számára a jegyek vásárlását, illetve az utazással érintett látogatások esetében az utaztatást a Tankerületi Központ szervezi és az erre a célra elkülönített állami forrásokból finanszírozza.

A programokra való intézményi jelentkezés a KRÉTA rendszeren keresztül történik, melyben külön erre a célra létesült egy ún. „Lázár Ervin Program modul”.

A Dunakeszi Tankerületi Központ Lázár Ervin Program koordinátora az igazgató koordinációs referense

A Lázár Ervin Program lebonyolítására az intézmény részéről kijelölt felelőse az intézmény igazgatóhelyettese

34. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK ISKOLAI NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA ESETÉN A FOGYATÉKOSSÁG TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. Iskolánk részt vesz a diszlexiás, diszgráfias, diszkalkuliás gyermekek integrált nevelésében, oktatásában. Pedagógiai programunk és helyi

tantervünk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében foglaltakat.

34.1. Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink

A fejlesztés a tanulók számára megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében figyelembe vesszük:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,
- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztését.

34.2. A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskola figyelembe veszi.

A sajátos nevelési igény kifejezi az iskolai tanuláshoz szükséges képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

34.3. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teszi szükségessé.

34.4. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

34.5. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A sajátos nevelési igényű tanuló

- életkora, pszichés és egészségi állapota,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

b) A társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően a napi nevelő-oktató munkába beágyazottan valósulnak meg, a szakvéleményekben foglalt valós igényekhez igazodóan, gyógypedagógus közreműködésével elkészített egyéni fejlesztési terv szerint.

34.6. A habilitáció fő területei

- az észlelés fejlesztése,
- a motoros készségek fejlesztése,
- a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztése,
- a szociális készségek fejlesztése,
- a kognitív készségek fejlesztése.

34.7. Diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás, tanulók ellátása

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Hátterében a központi idegrendszer sérülései, organikus eltérései, érési késése, működési zavara, örökletesség, lelki és környezeti okok különböző összefonódásai találhatóak meg, valamelyik dominanciájával. Általában differenciálatlan az aktív szókinés, és gyenge a verbális emlékezet. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése rendkívül nehéz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, gyenge a szövegértés.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata.

Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért fáradékonyabbak a diszgráfiás tanulók.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

A fejlesztés lehetséges területei:

- téri tájékozódás
- hallási figyelem
- ritmusérzék
- emlékezet
- figyelem
- beszédképesség
- grafomotoros készség

A téri tájékozódás fejlesztése során fontos az irányok tudatosítása, megkülönböztetése, a téri relációk fogalmi rendszerének biztos ismeretének kiépítése. A vizuális szériarendezés gyakorlásakor stabilizáljuk a balról jobbra, illetve fentről lefele történő soralkotást. Ez teszi lehetővé az olvasás során ezen irányok tartását, hisz a betűk balról jobbra a sorok, pedig fentről lefele követik egymást. A téri rendszer biztos ismerete az alapja a hármas vonalközben történő tájékozódásnak is.

A hallási figyelem fejlesztésénél nem szabad megfeledkeznünk róla, hogy orvosilag ép hallás mellett is fennállhat az auditív differenciálás nehézsége, diszfunkció esetén az olvasáselsajátítás folyamata is érintett. Zörejek, zenei és beszédhangok egyaránt alkalmasak a különböző differenciálási feladat végzéséhez. A feladatok felépítésénél figyelembe kell vennünk, hogy a beszédhangok megkülönböztethetősége annál nehezebb, minél kevesebb tulajdonságban térnek el egymástól. Az egyes hangok jellemzői közt fontos a képzés helye, a képzés módja, a hangszalagállás, vagyis hogy egy hang zöngés vagy zöngétlen, valamint ejtésének időtartama.

Az auditív területet érintő feladatok között jelentősek még az akusztikus soralkotást célzó helyzetek, mely alapja, hogy a gyermek képes legyen a hallott mintából adott hang kiemelésére.

A ritmusérzék fejlesztése a helyes szótagoláshoz fontos. Gyakorlásában, a magyar kultúrában található mondókák, énekek, versek ütemezésével való ismerkedés, a szavak ritmusának megfigyeltetése, az időtartamviszonyok helyes érzékelése segít.

Az emlékezet, figyelem bázisfunkciók bármilyen tanulási folyamatról is legyen szó. Az olvasottak tartalmi azonosítására, a korábbi ismeretek adekvát felhasználására csak e területek megfelelő működése esetén képes a gyermek. Fejlesztésük nagyon céltudatos és rendszeres munkát igényel, melynek érinteni kell minden modalitást, illetve azok kapcsolódási szintjeit is (vizuális, auditív terület, taktilis szféra, motorikum).

A nyelvi területeket érintő zavarok az esetek többségében jelentősen hátrányos következményekkel járnak az olvasástanulás szempontjából. A beszédképesség fejlesztés a beszéd alaki és tartalmi területeit egyaránt jelenti. Iskolaérettségi alapfeltétel a gyermek beszédének rendezettsége. Jelentős segítséget nyújthatnak a gyermekkel foglalkozó pedagógusok a szókincsfejlesztés, a grammatikai rendezés, s szükség esetén a hangjavítás rögzítési és automatizálódási fázisaiban. Az olvasászavar irányában veszélyeztetett gyermekek számára kidolgozott speciális olvasástanítási eljárás Meixner Ildikó Játékház című diszlexia prevenciós olvasástanulási programja. A módszer az analízis-szintézisen alapuló hangoztató elemző szemléletet helyezi előtérbe. A betűtanítás során minél több érzékszerv információit felhasználva történik az ismeretelsajátítás. Egy-egy betűvel történő megismerkedéskor a hármasszociációs kapcsolat kiépítésével (látás-hallás-beszédmozgás) segíti a sokoldalú megfigyelést, valamint stabilizálja a betűismeretet. A korábbiakban már említett tünetek miatt a diszlexia veszélyeztetett gyermekek mind a képzés helye, mind a vizuális jegyek szerint egymáshoz hasonló betűk közt nehezen differenciálnak, gyakoriak a betűtévesztések. Az ún. Ranschburg-féle homogén gátlás kiküszöbölése érdekében, az egymással optikailag vagy akusztikailag téveszthető betűk tanítása egymástól távol esik. A programhoz tartozó feladatlapok, olvasó játékok segítségével a tanult ismeretek játékos formában gyakorolhatók (memória játékok, szóösszerakások, szó-képegyeztetések).

Diszgráfia

A diszgráfia olyan írászavar, amely az írás vizuo-motoros jellemzőinek diszfunkciójában nyilvánul meg – ilyen például a betűk felismerhetősége, téri elrendezése, a központosítás alkalmazása, a kivitelezési sebesség –, másrészt a diszgráfia körébe sorolandók a fonológiai-nyelvi jellemzők zavarából származóan az írásban megjelenő hibatípusok is (helyesírási problémák, mondatszerkesztési nehézség, nyelvtani ismeretek alkalmazásának korlátozott képessége). A fenti két terület érintettsége külön-külön is előfordulhat, de az esetek többségében a kombinált fellépésük jellemző. Akár a vizuo-motoros, akár a fonológiai-nyelvi szint érintettsége diagnosztizálható, a tünetek már az iskolába lépést megelőzően felismerhetők.

A gyermek nem szívesen rajzol. Rajztevékenysége életkori szintjétől elmarad. Nehezen alakul a helyes ceruzatartás, esetleg tükröképes elemek jelennek meg rajzain. Mind a rajzoló, mind az írómozgás stabil működése feltételezi az összerendezett nagymozgást.

A motoros terület érintettsége esetén a fejlesztés tervezésekor figyelembe kell venni, hogy a hát és nyak, valamint a vállizmok kellő készütségi szintje nélkül nagyon nehéz az ujjakat érintő finommozgások kivitelezése. Nem szabad idő hiányában csupán ez utóbbira koncentrálnunk.

A mozgásfejlődés során egy fejlődési folyamat eredménye, hogy az egész testre kiterjedő együttmozgásoktól eljutunk a célirányos egy-egy testrészt érintő mozgásig. Az olyan kisiskolásoknál, akik az írómozgás közben fejükkel, nyelvükkel, lábukkal is „írnak”, jelentős együttmozgások tapasztalhatók, írástempójuk nagyon lassult. E gyerekek mozgásfejlődésére jellemző, hogy a gátló működés nem stabilizálódott kellőképpen, a motoros rendszer koordinációja nem kialakult. Ugyancsak éretlenségre utaló tünet, amikor a ceruzafogásnál a középső ujj elveszíti tartó szerepét és a gyermek háromujjas fogással „öleli” a ceruzát. A ceruzatartás gyakran görcsös, a ceruzavezetés merev, az írómozgás egyenetlen. Sokszor tapasztaljuk, hogy vannak gyermekek, akik araszoló technikával írnak, ettől a vonalvezetés szakaszos, a kapcsolások sokszor pontatlanok. Ilyen esetben, az alkar könyökben illetve csuklónál fixált a papíron. A gyermek nem képes vállból irányítottan vezetni az egész kart. Amennyiben célzott vonalvezetési és vállöv-erősítő gyakorlatokkal nem segítjük őket, e helytelen technika begyakorlódik, és a későbbiekben az automatizálódás miatt már kicsik az esélyek a megváltoztatásra. A ceruzavezetés közben az ujjak apró finom forgatómozgást is végeznek, melynek hatására a ceruzahasználat egyenletes, a ceruzahegy kopása körkörös. Oda kell figyelni azokra a gyerekekre is, akiknél a ceruzahegy egyirányú kopást mutat. A fejlesztéskor ujjerősítő gyakorlatokat feltétlenül terveznünk kell.

Az írás küllemét nemcsak a motoros rendszer elégtelen működése határozhatja meg.

Ahhoz hogy a betűírás elvárt követelményeit a gyermek teljesíteni tudja, a vizuális rendszer kiegyensúlyozott funkciója is szükséges. Ha például egy gyermek vizuális szinten téveszti a tükörképes formákat, a betűelsajátítás során hatalmas energiákat kell mozgósítania a látott minta írásos kivitelezése érdekében.

Ugyancsak intő tünet, amikor a gyermek az utasításnak megfelelően nem képes a testközépvonal keresztezését végrehajtani. Ha „A fogd meg a jobb kezeddal a bal füled!” instrukciót követően rendszeresen azonos testfélén teljesít, esetleg bemutatást követően sem reagál jól, valószínűsíthetően problémát fog jelenteni számára a keresztezést igénylő síkbeli formák kivitelezése is. Ez jelentősen bizonytalanná teheti az íráselsajátítást, hisz a betűk írott formái nagyszámban igénylik ezt a mozgáselemet. Vannak gyermekek, akiknek az egyes mozgássorok tervezése és emlékezetben történő megtartása okoz nehézséget. Ők gyakran „eltévednek” az azonos írásmozdulattal kezdődő betűk között, írásmunkájukban gyakoriak az átírások, javítások.

A vizuális sorrendalkotás érintettsége már nem küllembeli, hanem tartalmi hiányosságokat okoz. Másolásnál nem képes pontosan tartani a balról jobbra irányt, ezért betűket, szótagokat hagy ki, vagy cserél fel.

Az **auditív sorrendészlelés** elégtelen működése szintén okozhat hasonló tüneteket, amelyek a hallott minta rögzítésekor válnak jellemzővé. Ugyancsak tartalmi jellegű hibák közé sorolandók az emlékezeti gyengeségből származó hiányosságok. Ha a gyermek verbális tárolási kapacitása szűk terjedelmű, a szókihagyások, szócserek megszaporodnak, a szöveget pontatlanul reprodukálja. Írás közben csak a figyelem jelentős megosztása mellett vagyunk képesek pontos teljesítményre. Akár a motoros terület, akár az emlékezeti szféra sérült, a figyelem kompenzációs céllal az adott irányba összpontosít. Ennek következményeként, másodlagosan

más területen is romlik a teljesítmény. Ha motoros nehézségek esetén igyekszünk nagy figyelmet fordítani a helyes kivitelezésre, valószínűsíthetően a tartalmi elemek hibaszáma emelkedik, illetve fordítva: a pontos tartalmi munka esetlegesen a küllem rovására mehet.

A diszgráfia tüneteként gyakran tapasztalunk jelentős helyesírási készséggyengéset is. Gyakori, hogy a gyermekek nem érzékelik helyesen a szótaghatárt, gyakoriak az elválasztási hibák. Ha az írásmunka kivitelezésekor azt tapasztaljuk, hogy a tanuló a margóhatárt nem tartja, vagy akkor is új sort kezd, amikor még lenne hely egy-két szótag számára, gondoljunk arra, hogy valószínűsíthetően kerüli az elválasztást. Az elválasztás kerülése hibalehetőségtől óvja meg, ugyanakkor más helyzetekben, a hasonulási szabályok alkalmazásakor mentőövként nem működtethető ez az ismeret. Gyakoriak az időtartam-jelölési hibák is a diszgráfias gyermekek írásmunkáiban. A háttérelmezés alapján dönthetjük el ennek okát. Elképzelhető, hogy a hallási differenciálás bizonytalanságából származnak ezek, de a mássalhangzók esetében utána kell járnunk, hogy a gyermek mennyire ismeri a szótaghatárokat. Ha szótagoláskor a kiejtésben nem jelzi a mássalhangzó hosszúságát, nem várhatjuk el, hogy írásmunkájában helyesen tüntesse fel azt. Az is előfordulhat, hogy verbálisan pontos az ismerete, azonban az öndiktálásnál a verbális szint működése gyorsabb, mint a grafomotoros tevékenység.

Kiemelt feladatok a diszlexiás, diszgráfias tanulók fejlesztése során:

- a testséma biztonságának kialakítása
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten
- a vizuo-motoros koordináció gyakorlása
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése
- az olvasás, írás tanítása hangoztató-elemző vagy diszlexia prevenciós módszerrel
- az olvasás, íráskészségek folyamatos gondozása, fejlesztése
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel

E tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől, és az ott megfogalmazott követelményeket is tudják minimum vagy annál magasabb szinten teljesíteni. Azonban speciális megsegítésekre, mentesítésekre szükségük van.

Szükséges a szakszerű, intenzív funkciófejlesztés, pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és feladattudat kialakítására. Jellemző a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerekkel irányított tanulási folyamat. Kompetens szakember a logopédus.

Az idegen nyelv tanítása során a felmentés helyett a nyelvvoktatás auditív módszereit alkalmazzuk szűkített programmal, méltányos értékelési rendszerrel.

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (olvasás, írás, idegen nyelv tanulása) jó színvonala mellett. Háttérben általában valamilyen idegrendszeri sérülés húzódik meg, amelynek

következtében zavart az érzékelés-észlelés folyamata, sérült a gondolkodás. Nehezítetté válik a szimbólumok felismerése és tartalmi azonosítása, akadályozott a fogalmak kialakulása, sérülnek a fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a sor- és szabályalkotás, a téri és síkbeli viszonyok érzékelése, illetve zavart szenved az emlékezet és a figyelem.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A diszkalkulia fajtái:

1. Grafikus diszkalkulia

Hibatípusok

- vonalvezetés, alak, nagyság, dőlés, elhelyezkedés, távolság hiba
- számfelcserélés (pl.: 6-9), jeltévesztés, kihagyás, ismétlés, betoldás
- tükörírás (pl.: 16-61)
- helyiérték-zavar számok írásában (pl.: 107-170)
- figura-háttér észlelési zavara során megnehezül a szám felismerése a háttérből
- alakfelismerés nehézsége szokásoktól eltérő számjegyírás esetén
- folyamatszervezési zavarnál hibás leírások
- szöveges feladat leírása, értelmezése a matematika nyelvén hibás

2. Olvasási diszkalkulia

A matematikai olvasás a matematikai szimbólumok dekódolása. Az optikai jelcsoporthoz akusztikus hangcsoport, illetve jelentés-hozzárendelés történik.

Hibatípusok:

- látási, téri számfelcserélés
- tükörolvasás
- szám hibás elővételezése (pl.: 314-341)
- figyelemzavarral, kifáradással összefüggő olvasáshibák
- fogalmak kialakulatlansága, a szókincs fejletlensége

3. Emlékezeti diszkalkulia

A tanulásban egyik vivő funkció az emlékezet. A bevésés, a megőrzés és a felidézés képességei rányomják a bélyegüket a matematikai tananyag feldolgozására.

Vizuális emlékezet hibái:

- ábrák hasonulása
- nagysághiba
- téri irány és helyzethiba
- kihagyások, sorrendi hibák, nem látott szám felidézése
- Auditív emlékezet hibái:

- kihagyás, rossz sorrend, nem hallott szám felidézése
- felületes, szelektív szövegészlelés

4. Gondolkodási diszkalkulia

Általában nyelvfejlődési problémákkal együtt jelenik meg. Vezető tünete a matematikai általánosítás zavara. Ez gátolja a matematikai fogalomalkotást, a megoldási módok elkülönítését, interiorizációját. Az ilyen tanulóknál gyengén fejlett a matematikai elemző-, összehasonlító képesség, elmaradott az ítéletalkotás, a következtetés, az indokolni tudás.

A gondolkodás zavarai komplexen jelennek meg a matematikai problémamegoldásokban.

A gondolkodás tulajdonságainak zavarai: labilitás, merevség, tapadás, perszeveráció, feladatváltás-zavar. Kritikátlanság, intenzitás zavar.

A diszkalkulia terápiának 2 része van: készségfejlesztés, a számfogalom és műveleti fogalom kialakítása.

A diszkalkulia foglalkozások főbb területei:

- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd fejlesztése egymással kölcsönhatásban
- saját testen, térben, síkban, időben való tájékozódás kialakítása
- a számemlékezet fejlesztése
- formák, alapvető mértani ábrák, számjegyek kirakása, utánzása, felépítése, írása grafomotoros fejlesztéssel kapcsolva
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása
- a szerialitás erősítése
- a számfogalmak folyamatos birtokba vétele, elmélyítése, mindenoldalú erősítése olyan fokon, hogy a gyermek biztosan tudjon manipulálni velük
- számlálás, mennyiségegyeztetés, matematikai relációs szókincs használata és pontos értelmezése, mennyiség-számnév-számjegy egyeztetése, globális mennyiségfelismerés
- számfogalmakkal az absztrakció útját bejárva műveletek előkészítése, lejegyzése
- az alpműveletek fogalmi kialakítása, képi és vizuális megerősítése, sokoldalú gyakorlása
- a szövegmegértés fejlesztése, a szöveges feladatok cselekvéses, később képek segítségével való megoldása a számolási műveletek megfogalmazásával, műveletek elvégzésével
- műveletvégzésre alkalmas számolási technika bemutatása, fokozatos alkalmazása
- motiváció felkeltése, önfegyelemre, kitartásra nevelés, feladattartás és a koncentráció képesség fejlesztése

35. NYILVÁNOSSÁG

35.1. A tájékoztatáskérés, a megismertetés és a tájékoztatás formája, rendje

Az iskola pedagógiai programját – az igazgató által hitelesített másolati példányban – az iskolai könyvtárban úgy kell elhelyezni, hogy azokat a szülők és a tanulók a könyvtár nyitvatartási idejében bármikor szabadon megtekinthessék. A dokumentumok egy példánya megtalálható a titkárságon is.

35.2. A pedagógiai program elhelyezése

PP helye	Tárolási módja	Nyomtatott példányszám
Igazgatói iroda	Nyomtatott	1
Igazgató-helyettesi iroda	Elektronikus	
Titkárság	Elektronikus	
Tanári	Nyomtatott	1
Dunakeszi Tankerületi Központ	Elektronikus	
KIR – A köznevelés információs rendszere www.oktatas.hu	Elektronikus	
Iskola honlapja	Elektronikus	

A köznevelési intézmény a 2020. április 30-ig átdolgozott pedagógiai programját a 2020/2021-es tanítási évben az 1. és 5. évfolyamokon vezette be felmenő rendszerben.

35.3. Legitimáció

Módosítva

2024. július 5. Határozatszám: klik032366001/00671-1/2024.

A Pedagógiai program hatálya

A módosított pedagógiai program a 2024-2025-ös tanévben kerül bevezetésre. Visszavonásig érvényes.

Jóváhagyta

A Dunakeszi Tankerületi Központ igazgatója